

15. mødedag, onsdag den 18. april 2007, kl. 13:00.

Dagsordenens punkt 2

Redegørelse for dagsordenen.
(Landstingets Formandskab)

Mødeleder: Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.
Landstingets Sundhedsudvalg har anmodet om udsættelse af 2. behandlingen til EM 2007 af punkt 136, Beslutningsforslag om Landsstyret pålægges at udarbejde et regelsæt der skal sikre at, det offentlige betaler for alle udgifter ved hjemtransport af pårørende, der er afdøde enten under deres ophold i sundhedsvæsenet her i vort land eller i Rigshospitalet.

15. mødedag, onsdag den 18. april 2007.

Dagsordenens punkt 67

Forslag til forespørgselsdebat om, hvordan vi kan forbedre forholdene for børn og unge, som er anbragt udenfor hjemmet.

(Landstingsmedlem Esmar Bergstrøm, Løsgænger)

Mødeleder: Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Esmar Bergstrøm, forslagsstiller, Løsgænger.

Jeg mener, at mange af de børn og unge som er anbragt udenfor hjemmet, lever et kummerligt liv. De har meget dårlige økonomiske vilkår og deres lomme- og tøjpenge er alt for få.

Plejeforældre bruger tit deres egne penge til at give plejebørn en bedre tilværelse. Dette fordi kostpengene er alt for få.

Det er ellers meningen, at plejeforældrene skal se den betaling de modtager som en løn. I realiteten udhules denne løn, fordi den bruges til at kompensere for den manglende økonomi, som plejebørnene har til både kost-, lomme og tøjpenge.

For at skabe større interesse for plejeforældre er det nødvendigt med en bedre løn, flere lomme- og flere penge til mad.

Plejeforældre skal også have meget bedre adgang til supervision hos psykologer.

Det skal også være nemmere for børn, som er anbragt udenfor hjemmet, at komme hjem på ferie til forældrene. Hvis det ikke går at sende dem hjem på ferie, så skal det være nemmere for forældrene at komme på ferie hos de anbragte børn.

Det er meget vigtigt, at de forældre, som ikke klarer forældreopgaven særlig godt, fortsat har en fysisk kontakt med børnene. Som det er nu, skal kommunen i hvert enkelt tilfælde godkende besøg den ene eller den anden vej, og det er kun en gang årligt.

Jeg mener, at døgninstitution eller plejeforældrene en gang årligt automatisk skal have tilført midler som gør, at de uden at spørge nogen kan få besøg af forældre, eller kan besøge forældrene med ledsager, samt at der derudover også skal være pligt til, at der afsættes midler til besøg/ferie den modsatte vej, således at den anbragte og dennes forældre mødes mindst to gange årligt.

Det er også nødvendigt at opprioritere flere døgninstitutionspladser. Sådant som situationen er i dag, er næsten alle de børn og unge som anbringes udenfor hjemmet behandlingskrævende.

Der er stort set ikke nogen almindelige børnehjem tilbage, og dem er der også brug for.

For at komme den sociale arv til livs er det bydende nødvendigt, at der skabes flere pladser på døgninstitutionerne, og at der skabes bedre forhold for plejefamilier, således at vi allerede på et tidligt stadie kan sætte ind overfor omsorgssvigt og misrøgt.

Udover den nødvendige indsats for at skabe flere pladser til anbringelse og større kvalitet i anbringelserne, så skal der på samme tid skabes centre til familiebehandling, således at det ikke kun

er børnene og de unge, som er anbragt udenfor hjemmet, der får en bedre tilværelse, men hele familien. Efter endt behandling skulle vi gerne se flere familier som er velfungerende.

Forældreskoler til både vordende forældre, og forældre, som selv har været udsat for svigt, er en meget god ide. Det er altid sundt, at folk lærer at tage ansvar for eget liv og egne børn.

Som et yderligere tiltag for at styrke de anbragtes sociale rammer, så mener jeg også, at der i alle de store byer i Grønland bør etableres cafeer (dagcentre) til misbrugere af alkohol og hash, disse cafeer (centre) skal være åbne for alle misbrugere, og samtidig have tilbud om afvænnning. Jeg mener, at det er vigtigt at tale med misbrugerne frem for at tale til dem

Der kunne være tilbud om daglig mad og rart samvær. Med tiden skulle det gerne udvikle sig til frivillig afvænnning i det nærmiljø, som de i forvejen kender.

Mange misbrugere genoptager deres misbrug igen efter endt behandling, fordi de ikke har nogen venner længere og skal skabe en ny omgangskreds samtidig med deres higen efter alkohol og hash.

Sådanne tilbud kan gøre at behandling breder sig som ringe i vandet. Dog skal man være opmærksom på, at startfasen kan være lang og sej.

Ved at samle en bred vifte af tilbud til både omsorgssvigtede børn og deres forældre, kan vi begynde at gøre os forhåbninger om, at nedbringe antallet af omsorgssvigtede børn og unge. Hvis antallet af omsorgssvigtede nedbringes, bliver det også nemmere at få pladser til de resterende.

Med håb om en god og konstruktiv debat glæder jeg mig til at høre partiernes holdninger.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.
Så er det Landsstyremedlemmet for Familie og Justitsvæsen med en besvarelse til forslagsstilleren.

Aleqa Hammond, Landsstyremedlem for Familie og Justitsvæsen, Siumut.
Jeg vil gerne starte med at sige tak til Esmar Bergstrøm for med sit forslag at komme ind på nogle af de vigtigste emner i forhold til vores anbragte børn og deres vilkår.

Landsstyret er enig i, at vilkårene skal forbedres for både de anbragte børn og de familier børnene kommer i pleje hos. Landsstyret har allerede igangsat mange initiativer.

Det er kommunernes opgave at støtte og opkvalificere plejeforældre. Landsstyret finder det dog vigtigt at støtte dette arbejde og har derfor de seneste år tilbudt kommunerne modul opbygget kurser til plejeforældre. Dette er også planlagt i år. Herudover har Landsstyret planer om at udgive en informationspjece til plejeforældre omkring deres pligter og rettigheder.

Udover modulopbyggede kurser er samtlige kommuner i forbindelse med oplysningskampagnen "Vores Ansvar", tilbudt kurser om omsorgssvigt af børn. En psykolog og et konsulentteam har siden september 2006 rejst rundt til kommunerne og afholdt tværfaglige kurser for fagpersoner, der er ansat indenfor sundhedsområdet, det sociale område, skoler, daginstitutioner og politiet. Arbejdet skal fortsætte gennem hele 2007, så samtlige kommuner får besøg og afholdt kurser.

I forordningen om hjælp til børn og unge er det alene barnets behov, der er udgangspunkt for de foranstaltninger, der træffes. Det vil sige, at det altid er barnet tarv, der først og fremmest skal tilgodeses. Desuden er det hensigten, at der skal ske en tidlig indsats. Den tidlige indsats skal hvis nødvendigt iværksættes allerede i graviditeten. Det vil sige, at hvis der er mistanke om misbrug af euforiserende stoffer, alkohol, vold i ægteskabet, psykiske lidelser eller andet, der begrundes særlig opmærksomhed, skal der reageres for at sikre barnet en god start i livet. Mistanken om forhold der bringer et barns tarv i fare, kan komme fra både medborgere, ansatte i sundhedssektoren eller kommunen. Herefter skal de nødvendige støtteforanstaltninger sættes i værk af kommunen.

Det er muligt for et anbragt barn at besøge sine forældre på ferie jf. forordningen om hjælp til børn og unge. I praksis søger institution eller plejeforældre om besøgsrejser for barnet i barnets betalingskommune. Der vurderes individuelt, om der er omstændigheder, der gør, at en besøgsrejse ikke er muligt, hvis barnets tarv er truet af forældrenes manglende evne til at tage sig af barnet i ferieperioden. Forældrene til anbragte børn, har ofte svært ved at overholde de aftaler de har indgået med både barnet, institutionen eller plejefamilien. Dette faktum kan være en hindring for barnets fortsatte samkvem med forældrene efter en anbringelse, da der igen, først og fremmest skal tages hensyn til barnets tarv og videre udvikling.

Landsstyret har i 2007 startet projektet ”Tidlig indsats overfor gravide familier”. Projektet har til formål at skabe et forebyggende tværfagligt/tværasektoralt samarbejde omkring tidlig indsats overfor omsorgssvigt. Dette skal ske indenfor de eksisterende faglige/menneskelige ressourcer i sundhedsvæsnet.

Landsstyret har både i 2006 og 2007 oplyst samtlige kommuner om mulighederne for at søge tilskud til 50% af lønninger for ansatte, der beskæftiger sig med familiebehandling og rådgivning. Der er i 2007 ydet tilskud til 8 kommuner, nemlig Ammassalik, Narsaq, Nuuk, Maniitsoq, Sisimiut, Aasiaat, Ilulissat, Uummannaq. Endvidere er der som noget nyt tilført midler til afholdelse af familiehøjskoler. Samtlige kommuner har i 2007 mulighed for at søge tilskud til afholdelse af familiehøjskoler. På en familiehøjskole kan de enkelte familier få mulighed for at tale deres problemer og dagligdag igennem i dialog med andre familier.

Landsstyret har for nyligt oprettet 2 ekstra psykologstillinger. Hensigten med disse 2 psykologer er, at bistå kommuner med krisehjælp til alvorlige traumatiske begivenheder. Udover kriseberedskab skal de samarbejde med kommunerne om etableringen af et kommunalt beredskab, for eksempel planlægningen og etableringen af familiebehandlingscentre. På den måde kan de enkelte kommuners arbejde omkring vold, voldtægt, misrøgt, incest, selvmord og misbrug støttes.

Landsstyret har desuden igangsat et samarbejde med Socialforskningsinstituttet (SFI) i Danmark, om et projekt der skal afdække omsorgssvigt i Grønland. Denne kortlægning skal udmunde i konkrete identifikationen af indsatsområder, der kan omsættes til politiske tiltag.

Landsstyret vil således arbejde udefra flere vinkler i form af tilskud til familiecentre, familiehøjskoler, kurser og efteruddannelser, psykologisk krisehjælp, oplysningskampagne og kortlægning af børn og familiers trivsel. Med disse tiltag mener vi, at kommunerne kan styrkes i arbejdet med familier og børn, der har det svært. Jeg ser frem til en spændende og givtig debat.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Og det var så Landsstyremedlemmet for Familie og Justitsvæsen. Og nu er vi så nået til partiordførerne, først Agnethe Davidsen, Siumut.

Agnethe Davidsen, Siumuts ordfører.

Landstingsmedlem, Esmar Bergstrøm, Løsgænger har sat børn og unge, anbragt uden for hjemmet på dagsordenen, og vi har fra Siumut følgende kommentarer.

Siumut mener at børn er den vigtigste blandt vore ressourcer, og derfor er det vigtigt, at starten på livet startes med så tryk og ligevægtig grundlag som overhovedet muligt.

Opdragelse og omsorg af børnene er forældrenes fundamentale ansvar, men hvis det går i anden retning end børnenes behov skal myndighederne træde til.

Vi mener fra Siumut at man skal arbejde på nedbringe antallet af børn, som anbringes uden for hjemmet. Hvis vi skal nå dette, bør arbejdet starte med de kommende forældre allerede under graviditeten. Det skal gøres ved at undervise de kommende forældre i barnets forskellige behov under opvæksten, og at vi giver mulighed for anbringelse i vuggestuer og børnehaver. Medarbejderne i børneinstitutionerne skal der være uddannede og skal have mulighed for hele tiden at videreudvikle sig.

I dag kan mange forældre have svært ved at opdrage deres børn, derfor er det vigtigt, at man i byen har mulighed for at henvende sig om problemerne. Hvis man har personer, der kan komme til hjemmet og vejlede forældrene, kan det endda være medvirkende til at nedsætte antallet af børn, som bliver anbragt uden for hjemmet, altså hvis vejledningen kommer så hurtigt som muligt. Siumut er fortrøstningsfuld med hensyn til projektet ”Tidlig indsats overfor gravide familier”, der blev startet i år af Landsstyret, idet intentionen her er forebyggelse ved hurtig professionel indsats fra forskellige uddannede personer og tilsvarende myndigheder.

Forslagsstilleren kommer i sit oplæg ind på plejeforældrenes økonomiske vilkår. Vi skal fra Siumut gøre opmærksom på, at Landsstyret her i foråret har lovet at orientere Landstinget i 2008 om plejeforældrenes økonomiske vilkår. Med hensyn til størrelsen af børnenes lomme- og tøjpenge siger forslagsstilleren at de er meget ringe. Det kan selvfølgelig diskuteres, hvor meget der skal bruges dér, og hvad der er rimeligt, ved for eksempel at sammenligne tallet med ”almindelig” families forbrug på deres børn på dette område.

Forslagsstilleren siger også i sit oplæg at børn, som er anbragt i andre kommuner skal have mulighed for betalt besøg til deres forældre, idet kommunen i dag allerede betaler tur – retur billet i enkelte tilfælde. Siumut mener at forældrebesøg skal vurderes grundigt i kommunerne, fordi vi skal gå ud fra individuelle tilfælde, idet børnenes besøg hos forældrene kan have negative følger, specielt i de tilfælde, hvor forældrene ikke er kommet over deres alkoholmisbrug. Så hvis forældrebesøg skal lykkes, skal anbringelsesstedet, forældrene og hjemkommunen tilrettelægge besøget minutiøst.

Med disse ord, tager Siumut svaret fra Landsstyremedlemmet for Familier og Justitsvæsen til efterretning.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Vi siger tak til Agnetha Davidsen, Siumut. Den næste er Aqqaluaq Egede, Inuit Ataqatigiit. Efterfølgende Astrid Fleischer Rex, Demokraterne.

Aqqaluaq Egede, Inuit Ataqatigiits ordfører.

Vi ønsker fra Inuit Ataqatigiit at fremsætte følgende bemærkninger til forslaget til forespørgselsdebat vedrørende børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet.

Efter vores opfattelse i Inuit Ataqatigiit har vi alle et behov for til stadighed at kunne vurdere virkningen af de sociale ydelser i alle dele af landet. Den vigtigste målestok for velfærd for os alle i dette land er hvordan vort indre og vort ydre liv som et samfund trives – hvorfor den sociale omsorg til alle tider må have som mål at vi lærer at klare os selv.

Vi er opmærksomme på, at forholdene for de børn og unge der bliver anbragt uden for hjemmet trænger til forbedringer, ikke alene med hensyn til de økonomiske forhold, men også de menneskelige værdier på en sådan måde, at deres rettigheder som medborgere bliver beskyttet.

Vi ønsker fra Inuit Ataqatigiit at understrege, at vi betragter de tiltag, som nogle kommuner gennemfører med henblik på at dygtiggøre forældrene i deres opdragelse og i deres måde at omgås deres børn som værdifulde eksempler. Det er betydningsfulde initiativer at påbegynde med henblik på den forebyggende virkning, det har, og der er behov for at øge antallet af disse tilbud for at opstarte lignende forebyggende initiativer over hele landet for således at opnå en mindskelse af den sociale arbejdsbyrde gennem stadige forbedringer af arbejdsmetoderne.

Efter Inuit Ataqatigiits opfattelse skal stadige vurderinger finde sted i forhold til arbejdet for børn og unge anbragt uden for hjemmet. Det er efter vores mening uholdbart og utrygt, at anbragte børn og unge flyttes fra sted til sted. Det er derfor væsentligt, at der i fremtiden skabes flere muligheder for at kunne løse problemerne uden at det bliver nødvendigt at de forlader deres hjemsted.

Hvis vi ønsker at ændre på de tilfælde hvor børn og unge anbringes uden for hjemmet, herunder akutanbringelser, samt de udgifter der påføres ved at flytte børn og unge til andre byer, er det nødvendigt at oprette anbringelseshjem i de pågældende børns og unges hjemby. På den måde kan man sikre sig imod deling af de familier der har problemerne, og samtidig give mulighed for at give behandlingstilbud til hele familien. Disse mål kan nås gennem et samarbejde med de pågældende kommuner.

Vi skal imidlertid også huske, at der eksisterer anbringelseshjem for børn og unge, der anbringes uden hjemmet med medarbejdere, som udfører deres arbejde på grundlag af børnenes følelser og som nøje monitorerer børnene og deres menneskelige udvikling, alt sammen med det mål at sikre børnene og de unge et godt liv og en god fremtid. Alle disse tiltag må også tages som udtryk for samfundets medansvarlighed.

Det glæder os i Inuit Ataqatigiit at erfare, at Landsstyret har oprettet stillinger for at bistå kommunerne med at oprette et kriseberedskab, bl.a. for herigennem at give muligheder for etablering af familiebehandlingscentre på stedet. Således som antallet af omsorgssvigtede i de senere år er vokset, er det nødvendigt at være i besiddelse af denne støttemulighed til kommunerne i tilfælde af alvorlige traumatiske begivenheder.

Det er i Inuit Ataqatigiit vores opfattelse, at vi alle må samarbejde for at sikre, at vort land er et trygt sted at være barn i. I den stadige proces, som samfundet befinder sig i, er det væsentligt, at vort indre liv gives mulighed for at være på højde med udviklingen.

Med disse korte bemærkninger ønsker vi fra Inuit Ataqatigiit at udtrykke vores støtte til de initia-

tiver, som Landsstyret har iværksat og agter at iværksætte.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Og det var så Aqqaluaq Egede, Inuit Ataqatigiit. Og den næste er Astrid Fleischer Rex, Demokraterne.

Astrid Fleischer Rex, Demokraternes ordfører.

Demokraterne hilser Forslagsstillers forslag til forespørgselsdebat meget velkommen.

Forslagsstiller nævner mange forskellige forhold som burde forbedres og disse punkter vil jeg så tage punkt for punkt.

Det første punkt er vederlag til plejeforældre som vi fra Demokraterne allerede har haft på som punkt i denne forårssamling. Vi er derfor glade for, at Forslagsstiller på linie med Demokraterne vil have vederlaget til plejeforældrene hævet. Demokraternes forslag har Landstinget sendt til videredrøftelse i familieudvalget.

Efter familieudvalgets drøftelse vil vi fra Demokraterne tage stilling til om vi skal gå videre med sagen. Mht. til flere lomme/ mad penge til børn som er anbragt i familiepleje er Demokraterne enig med forslagsstilleren i, at man burde se på om de svarer til dagens priser.

At plejeforældre burde have adgang til supervision hos psykologer må Demokraterne sige, at der de sidste år er begyndt at komme tilbud til plejeforældre om modulopbyggede kurser. Disse kurser er der mange plejeforældre, som har meldt sig til. Der er bare det i vejen, at kurserne overlapper med plejeforældrenes arbejde, så de burde få dækket tabt arbejdsfortjeneste under kurserne.

Forslagsstiller mener, at det skal være nemmere for børn, som er anbragt udenfor hjemmet at besøge deres forældre i ferierne. Demokraterne mener, at kommunerne gør, hvad de kan for, at barnet skal besøge forældrene i hjembyen mindst én gang om året.

Der er sågar kommuner, som giver en ekstra rejse ved søskendes konfirmation eller ved nærmeste families dødsfald. Derimod kunne Demokraterne godt tænke sig, at det bliver nemmere for plejeforældre at rejse på ferie sammen med deres plejebørn, hvor hjemkommunen betaler for barnets rejse.

Demokraterne er enig med forslagsstilleren i, at de fleste børn og unge, som bliver anbragt udenfor hjemmet er behandlingskrævende. Derfor mener forslagsstilleren, at det er nødvendigt at opprioritere flere døgninstitutionspladser.

Demokraterne mener dog, at det er vigtigt i første omgang at få uddannet pædagoger, som har specielt kendskab til at tage sig af behandlingskrævende børn. Det nytter ikke noget, at vi har døgninstitutionsbygninger, hvis vi ikke har medarbejdere, som kan få børnene på ret køl igen. Der er i dag mange medarbejdere, som ikke har fået kendskab til behandling af de omtalte børn og unge. Derfor flygter de direkte væk fra arbejdspladsen efter kort tid, da de ikke kan klare eller overkomme arbejdet.

I disse situationer går det ikke kun ud over medarbejderne. Det er i højeste grad også børnenes forhold til voksne, som ikke når at blive grundlagt, når de voksne bliver udskiftet hele tiden.

Det som børnene har brug for er voksne, som de kan knytte sig til og stole på. I den forbindelse vil Demokraterne gerne spørge Landsstyret om, hvad der er igangsat af tiltag for at få uddannet flere pædagoger?

Demokraterne er enig med Forslagsstiller i, at der samtidig med, at børnene bliver anbragt udenfor hjemmet skal gøres noget for at få forældrene behandlet.

Der er efterhånden flere steder dannet forældreskoler, som kommunerne kan dele og drøfte hinandens erfaringer med.

I den henseende vil Demokraterne som eksempel for andre kommuner henvise til at Nuup kommuneas Børne- og familieafdeling, som er i gang med helhedsorienteret og tværfaglig familiebehandling.

De visiterede familier skal være motiverede for familiebehandling og må ikke have et misbrug, der står i vejen for behandlingen.

Miljøarbejdere, socialrådgivere, familievejledere og psykologer arbejder alle sammen med hele familien og deres netværk.

De sidste som Forslagsstiller nævner i sit forslag er etablering af cafeer i alle store byer i Grønland til misbrugere af alkohol og hash.

Dertil kan Demokraterne kun være enige og opfordre til at kommunerne får oprettet evt. et samarbejde med Kanukoka, hvor man kan få råd og udveksle erfaringer om oprettelse af sådanne steder.

Med alle disse forskellige store emner under et punkt, så vil Demokraterne slutte af med at sige, at der i højeste grad også skal tages hensyn til boliger.

Mange familier har for lidt plads til at udfolde sig i derhjemme, og derudover er der flere og flere, som direkte mangler bolig.

Derfor er det nødvendig, at Hjemmestyret støtter Kommunerne med at få bygget boliger.

Derudover har der i den sidste tid været megen mediefokus på de hjemløses forhold.

Der vil Demokraterne gerne være med til i kommunerne at få skaffet herberger, hvor man kan få dagens mad, sove og efter behov få rådgivning og hjælp.

Som det ses er forslagsstiller inde på en mængde områder. Realistisk set har samfundet ikke råd til at indfri alle forslagsstillerens ønsker. Derfor vil Demokraterne bede Landsstyret om at udarbejde et udkast til en handlingsplan, hvori Landsstyret prioriterer vigtigheden af de mange forskellige tiltag, som forslagsstiller er inde på. Denne handlingsplan kunne så forelægges Landstingets Familieudvalg og danne grundlag for forhandling mellem Landstingets partier. I handlingsplanen bedes Landsstyret endvidere udregne, hvad alle tiltagene vil koste vort samfund.

Med disse ord håber Demokraterne på en god debat.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Tak. Det var så Astrid Fleischer Rex, Demokraterne og så er det Emilie Olsen, Atassut.

Emilie Olsen, Atassuts ordfører.

Landstingsmedlem, Løsgænger Esmar Bergstrøm fremkommer med en meget relevant forslag til forespørgselsdebat om forholdene for børn og unge der er anbragt udenfor hjemmet.

Vi har fra Grønland valgt at deltage i FN's konvention om barnets rettigheder, der også er implementeret af langt de fleste nationer i verden.

Ved at tiltræde konventionen har vi fra det grønlandske samfund også forpligtiget os til at opfylde de betingelser dette medfører, og på denne baggrund er vi forpligtiget til at sikre at familier der har sociale problemer, så vidt som muligt ikke skal adskilles.

Derfor skal det altid være mål at familien igen samles når der er opstået en situation hvor barnet eller børnene bliver anbragt udenfor hjemmet i kortere eller længere tid.

Dette indebærer at familien skal støttes til at kunne leve sundt og stærkt igen, og det forhold at et barn eller børn kan blive anbragt udenfor hjemmet skal altid være sidste mulighed. Men det er desværre en kendsgerning at der er forældre, der på trods af at de gerne vil tage sig af deres børn, på grund af menneskelige og/eller økonomiske problemer ikke magter at kunne tage sig af deres børn.

Det er ikke sundt for familien at forældre og børn kan blive tvunget til at blive adskilt, derfor må det offentlige hele tiden være opmærksomme på at arbejde med familier som helhed.

Når vi har sagt disse generelle bemærkninger skal vi fra ATASSUT tilkendegive at vi er på linie med forslagsstilleren i at der skal være gode rammer for både de børn der er anbragt udenfor hjemmet og de familier der midlertidigt tager sig af børnene.

Det er ligeledes meget vigtigt at man så vidt som muligt målrettet arbejder for at børnene har været udsat for omsorgssvigt og anbragt udenfor hjemmet også får den retmæssige behandling, at børnene og plejefamilierne har adgang til at få bistand og rådgivning fra psykolog.

Det er af overordentlig vigtig betydning at børn der har været udsat for omsorgssvigt er sikret bedst mulig hjælp, derfor mener vi fra ATASSUT at det er vigtigt at der på politisk plan er opbakning for at Grønlands Hjemmestyre i samarbejde med kommunerne løbende arbejder for at sikre at der er psykologer nok til at kunne varetage det meget vigtige arbejde.

Spørgsmålet om hvorvidt der skal være flere døgninstitutioner eller om der skal bruges flere ressourcer for at udvikle muligheder for at familier med problemer kan få behandling er et spørgsmål der grundigt skal vurderes. Vi mener fra ATASSUT at enhver form for arbejde i spørgsmålet skal være med barnet i centrum, her skal det ikke være nogen barriere om hvorvidt ansvaret er hos kommunerne eller hos Grønlands Hjemmestyre.

Det var hvad vi fra ATASSUT har valgt at bidrage med til denne meget relevante forslag til forespørgselsdebat, og slutteligt skal vi takke Landsstyret for den meget klare redegørelse for hvilke tiltag der er på området.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Vi siger tak til Emilie Olsen, Atassut og nu er det Kattusseqatigiit Partiiats ordfører Mogens Kleist og efterfølgende Esmar Bergstrøm, løsgænger.

Mogens Kleist, Kattusseqatigiit Partiiats ordfører.

Ordførerindlæg ej modtaget.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Vi siger tak til Mogens Kleist, Kattusseqatigiit Partiiat og nu er det forslagsstilleren løsgænger Esmar Bergstrøm.

Esmar Bergstrøm, forslagsstiller, Løsgænger.

Tak. Til partierne. Jeg vil først sige tak til alle for deres indlæg.

Til Siumut, det ville sige at de fleste børn har mere end de 1.000-1.400 kr. om måneden i lomme-, tøjpenge, når du tager det hele med. En vinterjakke til 1.500,00 kr. det er ikke unormalt, at vi ser børn og unge rende rundt med disse ting, og det render rundt med tøj i mærkevarer også. Så det 1.000 – 1.400 kr. som de anbragte børn har om måneden, de er hurtigt brugt op.

Ellers vil jeg sige tak til Siumut for deres indlæg.

Til Inuit Ataqatigiit, der ville jeg sige, at det er rigtig flot, hvis det kunne lade sig gøre, at alle som anbringes i deres hjemby på børnehjem eller hvor det skulle være. Jeg er enig i, at vi bør finde midler til formålet. Og jeg vil også sige tak til Inuit Ataqatigiit.

Til Demokraterne har jeg følgende kommentar: jeg vil også glæde mig til at høre familieudvalgets konklusion om plejehjem eller plejefamiliernes vederlag. Jeg er enig med, at plejefamilierne burde få dækket deres tabte arbejdsfortjeneste ved deltagelse i kursus som vedrører deres arbejde.

De fleste kommuner gør hvad de kan, men der er nogen, som ikke gør hvad de kan med hensyn til besøg af familierne og mellem forældrene og børnene.

Demokraterne nævner også boliger i deres ordførerindlæg, jeg er meget enig med dem at der skal flere boliger til.

Til Atassut vil jeg sige, at jeg er glad for at Atassut er meget enig med mig, og jeg vil sige tak for deres indlæg.

Jeg er også glad for Kattusseqatigiit Partiiat meget langt hen af vejen er enige med mig.

Med al den enighed bør det været muligt med forbedringer for de anbragte og deres hjælpere i nær fremtid. Tak for de mange gode indlæg og ideer til at arbejde videre med. Tak.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Og det var så forslagsstiller Esmar Bergstrøm, løsgænger og den næste er landsstyremedlemmet for familie og justitsvæsen. Vær så god.

Aleqa Hammond, Landsstyremedlem for Familier og Justitsvæsen, Siumut.

Ja tak. Ja i denne debat med hensyn til børn og unge der er anbragt udenfor hjemmet og for at få

forbedret forholdene. Og de udmeldinger og forskellige spændende meninger, det at skulle høre dem, det er meget glædeligt. Og det er også helt sikkert at samtlige også giver input til det, som vi kan bruge i det videre arbejde med hensyn til at hjælpe børn og unge. Og disse kan være gavnlige.

Med hensyn til at der skal være støtte til plejeforældre og vi får forøget, og får deres opkvalificering øget, det er en kommunal opgave. Men uanset det, så er vi fra Landsstyret enige med samtlige oplægsholdere, at det er vigtigt, at dette arbejde støttes, og det er meget vigtigt. Og at vi i vort samfund med hensyn til vore børn og deres omsorgssvigt, og for at kunne støtte dem, så er der mange kommuner som mangler ressourcer om er overbebyrdede.

Derfor har landsstyrekoalitionen lavet en aftale, at sådanne børn og dem der har sådanne behov, at de man yder en forstærket indsats. Og så vidt jeg har prøvet på at præcisere i mit landsstyreindlægs besvarelse, så har jeg nævnt de forskellige initiativer og for at orientere om disse. Også fordi jeg håber på og har gode forhåbninger til, at man i kommunerne med hensyn til disse initiativer som Landsstyret har, de gives som noget til gavn for børn og forældre. Og at de bliver vurderet, og hvilke konsekvens de får, det må være spændende at høre om og følge med i.

Og med hensyn til anbringelser udenfor hjemmet, disse bliver færre. Og hvis det bliver tilfældet, at det tiltag, der har været taget over for kommunerne, de er vellykkede og der skal være en god opfyldning, således at vi til stadighed får dem tilpasset de kommende initiativer i fremtiden.

Det skal ikke siges her, at børn og unge, når de bliver anbragt udenfor hjemmet, at plejeforældrene på hvilket som helst måde, at Landsstyret ønsker, at de får forværrede forhold. Det er tværtimod, man skal sige, at familierne som en enhed i forbindelse med at man får anbragt børn og unge udenfor hjemmet, så har man ikke ydet de bedst mulige hjælp til samtlige berørte parter. Selvfølgelig er det vigtigt, at man betragter familien som en helhed, og det må afhjælpes. Vi må have en mere tidlig indsats, det er også meget vigtigt for samtlige myndigheder uanset om vi er kommuner eller fra Landsstyret. Vi skal være opmærksomme på at kunne yde en tidlig indsats.

Derfor er det vigtigt i at vi har forpligtet os i vores koalitionsaftale, at Direktoratet for Familier og Direktoratet for Sundhed alle sammen skal have nogen initiativer, at vi skal kunne kræve en mere tidlig indsats. Og uanset om dette sker i folkeskolen eller under graviditeten eller hos de kommende forældre, at man så vidt muligt i forbindelse med hjælp til børn og unge, så må vi være mere opmærksomme på det.

Og derfor med hensyn, at vi også kan gennemføre en orientering samtidig med fra Landsstyret, og det er så det, der blev oprettet fra kommunerne, og hvor man samler tværdirektorat personale og så gennemføre større og øgede dialoger, når der er mistanke om at der har været et misbrug, så må vi sige, hvad det er for nogen omstændigheder, der gør, at man kan genkende, at barnet har været udsat for misbrug.

Og i forbindelse med sexmisbrug eller der har været vanrøgt, så skal vi være endnu mere dygtige til at kunne aflæse disse børns mundtlige fremlæggelser, og det bør vi alle sammen prøve på at opnå.

Og det blev også udmeldt fra ordførerne, at i det fremtidige antal af børn og unge, der bliver anbragt udenfor hjemmet, at de skal blive færre. Det er vi enige i. Det er vigtigt, at man skal yde en bedst mulig indsats til de forældre, der har behov for hjælp, og derfor et nyt tilbud fra Landsstyret

i samarbejde med kommunerne, hvor kommunerne er med til at betale 50/50 omkring rådgivningen. Og at kunne ansætte nogen, som forældrene kan rette henvendelse til.

Og derfor når der er familieproblemer eller opdragelsesproblemer eller man har nogen menneskelige eller økonomiske problemer, så ville de få mulighed for, at kunne rette en henvendelse og de får mulighed for at kunne få større hjælp. Og dette initiativ ville så medføre og vi håber så på, at man uden at få dem adskilt i familierne, at man får dem styrket. Og dette har vi gode forhåbninger til. Og heldigvis er det mange kommuner, det har accepteret dette tilbud.

Og de kommuner man har stillet krav til med hensyn til at besætte disse stillinger, at de skal være helt særskilt, hvor forældrene der retter henvendelse så vidt muligt skal have størst mulig hjælp. Og vi har også gode forhåbninger til fra Landsstyret, at vi har en god opfyldning på dette, og har en god vurdering. Og vi håber så på, at forinden man adskiller forældrene og forinden der sker anbringelse af børn og unge, at man tværtimod kan styrke familierne på denne måde.

Der blev også spurgt om, at med hensyn til de forskellige kurser, om hvor mange forskellige kurser, der har været gennemført til plejeforældre samt at de børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, og uanset om det er tilfældet, om der er nogen plejeforældre i længere eller kortere tid, og de forskellige spørgsmål der blev stillet fra løsgængerer. Desværre kan jeg ikke komme med helt eksakte tal, men jeg kan sige, at der er alt for mange, der er anbragt uden for hjemmet her i Grønland.

Og de forskellige initiativer som jeg også har nævnt i forbindelse med vores landsstyrebesvarelse, det har vi gode forhåbninger til. At med hensyn til børn og unge i fremtiden, der skal anbringes, at de ikke bliver flere, men tværtimod bliver færre. Det er den hensigt vi har, fordi det ville være til gavn for børn og forældre og til gavn for samfundet og til gavn for alle.

Det er vigtigt selvfølgelig, at når der bliver anbragt børn og unge udenfor hjemmet, og når de midlertidigt er flyttet i en anden by, så må de også kunne se deres forældre og de har også denne rettighed. Men på den anden side, så må vi også få dem vurderet. Det er jo meget vigtigt, hvorfor man får anbragt børn udenfor hjemmet. Der er nogen børn som i forbindelse med at de bliver anbragt uden for hjemmet, det oplever en tryk og god omsorg, og de oplever en meget god personlig omsorg. Det er noget som de er meget glade for, og det er også taknemmeligt. Men nogen gange så kan man sætte spørgsmålstejn ved det med hensyn til børn og unge, der bliver anbragt uden for hjemmet.

...det kan have af at besøge deres forældre. Jeg mener også, at dette forhold er meget vigtigt. For forældre finder det meget vigtigt at se deres børn, og gør det til ???, det kan man sætte spørgsmålstejn ved om det er det afgørende. Hvor gavnligt det er for barnet at se deres forældre. Og derfor skal man sætte barnet i centrum hele tiden for lave nogen initiativer. Og hvis barnet har oplevet noget negativt og er blevet bortvist fra sine forældre, så kan det jo medføre, at det ikke gavner men kun skader barnet. Derfor er det meget vigtigt, at hjemkommunerne i deres vurdering får vurderet disse forhold.

Nogen gange er det sådan at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet ikke kan besøge deres forældre. Det er fordi de ikke har noget hjem fordi de er logerende eller på baggrund af alkoholiserede vilkår. Og de forskellige forhold kan være, at barnet kan opleve noget negativt. Der er en hel masse forhold der gør, at man skal være opmærksom på forinden man tager stilling til barnets besøgsrejse. Men det er en mulighed som bliver brugt og af mange heldigvis.

Men som jeg allerede har nævnt det, så er der de forældre, der gennemføre plejeforældrenes vilkår og forhold, og i den forbindelse vores kommende redegørelse i det henseende, den fortsætter vi først og fremmest med den. Så ser vi også frem til at kunne fremlægge den over for Landstinget.

Der blev også spurgt med hensyn til socialforskningsinstitut som vi har et samarbejde med fra Direktoratet for Familier, hvornår de kommer med en redegørelse. Jeg har sagt det, at den skal være klar i januar 2009. Det er meget vigtigt med hensyn til omsorgssvigt i samfundet, at få dem afklaret om hvordan det er, og hvem det er, der yder en sådan omsorgssvigt overfor deres børn.

Og hvordan er de placeret i samfundet. Og hvordan er det placeret med hensyn til økonomien. Og hvordan med deres omsorgssvigtede børn. I det daglige i forhold til det, der er almindelige børn, hvordan deres liv bliver påvirket. Det er meget vigtigt at få afdækket disse, fordi de skal være med til at få dem vurderet og peget på i fremtiden med hensyn til bekæmpelsen af omsorgssvigt i fremtiden. Det er det, der skal tydeliggøre vore initiativer.

Og det blev også nævnt som forslagsstiller også kom ind på, at tidligere så er det at de omgivne samfund kan blande sig, når der er nogen forældre, der har behov eller børn der har behov for hjælp. Men det er korrekt, at det at kunne blande sig over for børn i det daglige, når der ikke er tale om familie eller vi ikke kender dem, så er vi meget tilbageholdende. Og at det er blevet skadet af denne omsorg overfor børn i samfundet. Det er noget som børn har oplevet.

Jeg mener også, at det at have omsorg for alle i samfundet, det er noget som vi alle sammen må styrke og opfordre til, at vi skal have omsorg over for alle i vort samfund.

Og disse tal som forslagsstiller kom ind på og som han efterlyser. Det er alle disse ting, som vi skal have afdækket i de initiativer vi har igangsat. Men alle disse andre, som jeg ikke kan få svaret på nuværende tidspunkt, så er der mulighed for, at de kan blive besvaret skriftligt.

Og med hensyn til at man kan lave nogen tværfaglige tværsektorale kurser, det er helt tilrettelagt til kommunerne, og det er ud fra de enkelte kommunernes ønsker, at vi gennemføre disse kurser. Når de starter til efteråret, så ville vi have været igennem samtlige kommunerne i landet. Og heldigvis dem der deltager i disse kurser, så er der så mange, at nogen byer har det været nødvendigt at afholde 2 kurser.

Når dette kursus har været gennemført, så kommer jeg som det ansvarlige landsstyremedlem til disse byer og gennemføre et borgermøde omkring denne overskrift. Og der kommer temmelig mange personer, og det er ikke kun forældre, men det er også menige personer i samfundet som nogen gange ikke har børn, det er ud fra deres interesse over for denne overskrift, at de kommer og deltager i disse borgermøder. Og på det som jeg kan forstå, så kan de komme med mange forskellige forslag, som også giver input, og som kan være meget divergerende fra by til by. Men det interessante er, at når der er så mange, der har været til borgermødet, de påviser blot, at kommunernes politik overfor børn og unge, at der er stor mangel på dem.

Og i forbindelse med socialhjælp og at man er meget mere opmærksom på det, det er så også udtryk for, at medborgerne er opmærksomme på disse forhold, taknemmeligvis.

Og med hensyn til når børn og unge er placeret eller anbragt udenfor hjemmet, så ville det altid

være bedst, hvis de bliver anbragt i deres hjemby. Men nogen gange ville det også bedst for barnet i forbindelse med anbringelse udenfor hjemmet, at de bliver anbragt udenfor byerne, afhængig af, hvor stor skade barnet har fået. For nogen gange, har det været nødvendigt at rejse bort fra sin hjemby, og dette bliver besluttet individuelt fra barn til barn og afhængig af hvordan hjemmet er, så kan man også se på hvilket hjem eller hvilken døgninstitution, der er mest egnede for at kunne modtage et sådant barn med hensyn til at kunne opnå det bedste for barnet.

Og med hensyn til uddannelse, så kan jeg udtale, at vi i samarbejde med seminar, så skal vi i september 2007 gennemføre en decentral socialrådgiveruddannelse. Og derudover så er jeg vidende om, at man fra KIIPs side også gennemføre en videreuddannelse af socialrådgivere både i Nuuk og i Sisimiut og igennem disse videreuddannelser og kurser, så håber jeg på, at dem der ikke er uddannede som socialansatte kan forblive længere i deres arbejde. Og i og med at de får mere konkrete værktøjer, så kan man opnå, at de kan yde størst mulig hjælp over for børn. Dem har vi selvfølgelig tværsektoralt og fagligt samarbejde om dette, for vi efterlyser optimal hjælp til børn. Jeg takker.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Det var landsstyremedlemmet for familier og justitsvæsen. Og dernæst er Mogens Kleist, Kattuseqatigiit Partiiat og efterfølgende Aqqaluaq Egede, Inuit Ataqatigiit.

Mogens Kleist, Kattuseqatigiit Partiiats ordfører.

Ud over mit indlæg ville jeg gerne sige noget. Når et barn bliver anbragt uden for hjemmet så har vedkommende barn, så har man mulighed for at fordoble plejevederlaget i henhold til lovgivningen og cirkulæret. Det kan så bruges eller udnyttes.

Jeg ville tage et eksempel. Et barn der bliver anbragt i en døgninstitution og et barn, der bliver anbragt i en plejefamilie, vederlaget er meget forskelligt. Pr. døgn 20.000,00 kr. for døgninstitution og 3.000,00 kr. for en plejefamilie. Der er 3.000,00 kroners forskel. Det var 16.000,00 kroners forskel. Det er så et spørgsmål om, hvor man har placeret barnet eller anbragt barnet.

Det jeg gerne ville sige som væsentligt, det er, at hvis vi skal tage barnet som centrum, så er det så også miljøet, forældre med mere, der skal kigges på. Det er ikke sådan ligesom Demokraterne har sagt, at vi skal bygge flere huse. Hvis vi alligevel bygger flere huse, men ikke kommer ind i kernen af problematikken, så vil problemet være der hele tiden.

Problemet ligger jo også i familierne, ligesom landsstyremedlemmet har sagt, så har der været en folkeundersøgelse igennem socialforvaltningsinstitutionen. Det påviser, at samtlige familier uanset status har problemer. Også de bedre stillede har også desværre også disse problemer.

Vi må også sige tak til de forskellige plejefamilier, de passer jo børnene 24 timer i døgnet, og hvor døgninstitutionerne har personalet 8 timer ad gangen. Arbejdet er meget stort for plejefamilierne, det kan man sige.

Med hensyn til eventuelle opkvalificerende kurser for familierne, det støtter vi fuldt ud fra Kattuseqatigiit Partiiat, og man må også sige, at desværre så på grund af kommunens økonomiske situation, så er der mange børn som ellers behov, som ikke bliver anbragt på grund af kommunens økonomi. Det er meget beklageligt fra vores side, og vi ville være med til at løse denne problematik.

Med hensyn til de faldne bemærkninger blandt andet fra Inuit Ataqatigiit, det ville være glædeligt, hvis man kan forblive i sin egen hjemby ved anbringelse uden for hjemmet. Men så er det landsstyremedlemmet der har sagt, så er det så graden af begrundelsen for anbringelsen som kan være årsag til at man bliver nødt til at anbringe barnet udenfor hjembyen.

Demokraterne har været inde på altså, Astrid Fleischer Rex har været inde på, at med hensyn til ansøgning om ferie for barnet for familien, den mulighed eksistere allerede, og de bliver ikke afslået altid fra kommunen. Det er også kun glædeligt for barnet, hvis de også kan være med til ferierne.

Det der bliver sagt fra Demokraterne med hensyn til uddannelse, hvor mange pædagoger der er uddannet, og hvilke planer Landsstyret har. Jeg kommer pludselig i tanker om, at man i den seneste tid i Nuuk Kommune og Hjemmestyret i samarbejde har opstartet en decentral uddannelse, og 18 har gennemgået denne uddannelse, hvor 20 personer der startede. Det samme gør sig gældende for Sisimiut. Altså at en lokal uddannelse for socialpædagoger.

Atassuts ordfører sagde, at disse plejefamilier kan have forskellige problemer eller forældrene til børnene, men det kan være af sociale årsager. Der kan også være andre problemer i familie.

Det interessante og spændende ved det er, at man i forbindelse med kommunesammenlægningen, om hvad der skal gøres for eksempel Nuuk Kommune og de kommuner i Østgrønland, de skal jo optage et samarbejde, således at skal kunne koordinere forskellige arbejdsmetoder. Ja, hvis der er nogen børn i Østgrønland, der har problemer, hvilke veje man så ville bruge i denne store kommune.

Med disse korte bemærkninger støtter jeg forslagsstillernes intentioner, men der er også muligheder for at fordoble vederlaget i forbindelse med anbringelse af børn og unge uden for hjemmet. Og jeg må også sige, at der findes kommuner, hvor der mangler rådgivere for eksempel i Upernavik Kommune. De mangler socialrådgivere, der således også behandlingen ligesom lider under denne personalemangel også fordi lønnen er for lav. Og det er så mit håb, at man i forbindelse med kommunesammenlægningen ville finde løsninger på disse problemer.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Det var Mogens Kleist, Kattusseqatigiit Partiiat, og nu er det Aqqaluaq Egede, Inuit Ataqatigiit og derefter Agnethe Davidsen, Siumut.

Aqqaluaq Egede, Inuit Ataqatigiits ordfører.

Det forslagsstilleren kom ind på, at med hensyn til børn og unge og anbringelse af disse, at med hensyn til, at man kan oprette akut anbringelsessteder. Det er noget som jeg har fremsat fra Inuit Ataqatigiit, og så spurgte han, om vi nu har råd til det. Vi mener fra Inuit Ataqatigiit med hensyn til på sigt, at det ville være mest rentabelt i forbindelse med en sådan ordning.

Jeg kan tage et eksempel. At det er noget, der er oplagt til at blive vurderet fra politikere nu med hensyn til at få bevilget midler, til at få løst deres økonomiske problemer eller med hensyn til, hvordan vi kan få forbedret forholdene for børn og unge, og hvordan vi så skal kunne arbejde for disse. Disse kan vi selvfølgelig have divergerende meningstilkendegivelse om.

Og med hensyn til Kattusseqatigiit Partiiats ordfører kom man også ind på, afhængig af hvilken skade børnene har fået, om hvortil de bliver sendt til, hvilken døgninstitutioner og fra vores kon-

terer i byerne, så er jeg vidende om, at vi vor kommune arbejder man med, at det skal være et behandlingshjem er dækkende for alle uanset om der er tale om spiritusmisbrug, euforiserende misbrug eller om der er tale om sexmisbrug af børn, og det er sådanne arbejdsmetoder der er spredt rundt til alle disse.

Og beklageligvis, så er der meget stor flytning af disse børn og unge, der bliver anbragt udenfor hjemmet, og dette medfører at børnene tager skade i deres selvtillid. Og derfor mener vi, at man i det lokale sted, hvor man har størst kendskab til den, og at børnene bliver behandlet det, det er en nødvendighed i fremtiden. Og derfor kan man også have en opfølgning af en hel families behandling under et.

Men fra Inuit Ataqatigiits side skal vi gøre opmærksom på, at Landsstyrets samarbejde med kommunerne, det er noget som vi er meget glade for.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Og det var så Aqquuaq Egede, Inuit Ataqatigiit og den næste er Agnethe Davidsen, Siumut og efterfølgende Godmand Rasmussen, Atassut.

Agnethe Davidsen, Siumuts ordfører.

Ja i forbindelse med vores debat om børn, det er selvfølgelig også meget glædeligt og ikke forunderligt, så er det politikernes syn over for børn og især med hensyn til børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, så ville vi altid til stadighed diskutere deres problemer.

Og forslagsstilleren til forespørgselsdebat sagde i sit oplæg, han brugte nogen forskellige ord, at dem der er anbragt uden for hjemmet, at de har et ynkeligt liv. Det kan selvfølgelig forslagsstilleren selv få uddybet, hvad han egentlig mener med sit udsagn. Men vi skal også huske på, at kommunerne anbringer ikke børn uden for hjemme for sjov skyld selvfølgelig.

Men det er på baggrund af, at der er nogen massive problemer i hjemmet, og netop på baggrund deraf. Og når der er tvingende nødvendigt, at man anbringer børn uden for hjemmene. Og selvfølgelig når de bliver anbragt udenfor hjemmet, og så enten hos plejeforældre eller i børnehjem eller på en anden institution, når de bliver anbragt på disse, så skal man have de mest optimale vilkår over for børnene. Vi er vidende om, at de prøver på at kunne opnå disse, at når børn har tilsvarende problemer i hjemmet, så vil døgninstitutionerne, børnehaverne ikke have samme vilkår. Og disse medarbejdere udfører et rosværdigt og alvorligt arbejde.

Og derfor, når de bliver anbragt udenfor hjemmet, at de så bliver ynkelige børn, det er jeg lidt uforstående over som forslagsstilleren fremkommer med.

Og med hensyn til disse plejevederlag til plejeforældrene, vi kan vist nok blive enige om, og vi kan også forstå og også fordi de klager over dem. Men som landsstyremedlemmet kom ud med, så vil man til forårssamlingen have en yderligere debat om disse, derfor ville jeg ikke komme mere ind på disse.

Men de børn, der er anbragt uden for hjemmet og deres lommepenge og midler til tøjindkøb, og når man tænker på disse og til køb af kost, og hvis jeg skal klage over det, så ville jeg især sætte kostpengene som det vigtigste. For det vigtigste forinden man har startet denne debat, og da jeg ikke har småbørn, så har jeg haft kontakt til nogen familier jeg kender, for at finde ud af, hvilken dagligdags vilkårs forhold de har over for børn. Og disse familier kan betragtes som nogen der er

af middelklasseborgere og disse bruger månedligt til tøjindkøb og det er mindre end de satser, der er gældende for tøjindkøb for børn, der er anbragt uden for hjemmet.

Og om måneden så bruger ikke de ikke over 1.100,00 kr. til børn under 11 år. Men uanset det, så sørger de for godt tøj til disse. Og det vigtigste for dem er, at børn skal kunne være i deres hjem med et lykkeligt liv.

Jeg ved ikke hvilke mærkevarer, der skal være jakken eller lignende, så ved jeg ikke, om det giver lykke over for barnet. Men når forældrene yder bedst mulige forhold for barnet, det er det allervigtigste. Selvfølgelig kan vi få diskuteret med hensyn til tøjpenge og lommepenge, der bliver betalt af det offentlige, hvor store de er.

Så ville jeg også lige komme ind på som forslagsstilleren har nævnt i sit indlæg, og som forskellige partier også kom ind på, det der vedrører børns ferie. Selvfølgelig ville vi gerne fastholde, at børn der er anbragt udenfor hjemmet indtil deres forældre eller den anden side, så skal det vurderes, om det er godt for barnet, at kunne besøge sine forældre. Jeg sagde, at det er tvindende nødvendigt fordi forholdene er sådan, nogen gange så plejer vi at opleve sådan noget, at det har været nødvendigt at anbringe et barn udenfor hjemmet og udenfor hjembyen, at den kommer på besøg, hvor forældrene på baggrund af deres alkoholmisbrug og andre og de ikke er kommet over den.

Og når de så har været på besøg, så har det været nødvendigt, at få dem anbragt i et andet børnehjem, og når der sker sådan noget, så kan hvilken som helst voksen person forestille sig, hvor skuffende det ville være for barnet, når der sker sådanne tilfælde.

Derfor har jeg præciseret i mit ordførerindlæg, hvor vigtigt det er med hensyn til barnets ferie alene, at man skal have en god forberedelse. Og derfor er jeg også vidende om, og som et eksempel, at de anbringelsessteder for børn og unge, når der sker sådan noget, at de prøver på at lave en så god ordning, hvor de blandt andet kan medtage deres egne medarbejdere til barnets ferie til forældrene.

Jeg vil gerne præcisere, at det er ikke sådan, at vi skal afsætte så mange midler og så lade dem tage på ferie, nej, vi skal få vurderet børnenes ferie. Men for et par år siden, så var der en god debat og det har jeg ikke noget imod som eksempel, med hensyn til denne plejefamilie der ville holde ferie sammen med deres plejebarn, det har jeg overhovedet ikke noget imod, således at barnet kan holde ferie sammen med sine plejeforældre. Det er et helt andet, men det er i forbindelse med forslagsstillerne som vi diskutere, det er noget andet, hvor barnet afholder ferie hos sine forældre, og hvordan disse skal kunne gennemføres.

Og så med hensyn til seneste ordfører fra Kattusseqatigiit Partiiat, hr. Mogens Kleist er jeg enig med ham, jeg sagde i mit første indlæg og kom lidt ind på, at det er korrekt, at nogen gange så kan vi komme til at tænke sådan, at børn der bliver anbragt udenfor hjemmet er sådan nogen børn, hvor forældrene har misbrugsproblemer, og det er så deres børn, det er ikke altid sådan.

Der er også nogen børn, der har veluddannede forældre, hvor de også indebære, at der er nogen børn der bliver nødsaget til at blive anbragt uden for hjemmet. Det er ikke så afgørende, hvilken status de har i samfundet. Som sagt, så kan det også være veluddannede forældre som er usikre med hensyn til deres opdragelsesindsats, og det er på baggrund deraf, at jeg kommer med denne udmelding og hvis vi så vidt muligt skal prøve på at opnå, at med hensyn til børn og unge, der bliver anbragt uden for hjemmet at deres antal ikke stiger.

Det er jo meget vigtigt, at hvis vi også skal yde hjælp til disse grupper, og hvis vi kunne give en mulighed, så ville det være godt at finde ud af, hvordan man kan få opdraget barnet. Og jeg kan ikke finde ud af med hensyn til barnets vilkår og deres sprog og lignende, så er der også nogen problemer, som bliver usikre med hensyn til deres opdragelsesindsats. Det er også dem, som har et hjælpebehov.

Og Landsstyret kom også ind på i sit svarnotat, at de forskellige udmeldinger, det er vi fuldstændig enige i fra Siumut, og vi skal så arbejde med barnet i centrum.

Tak.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Og det var så Agnethe Davidsen, Siumut og nu er det Godmand Rasmussen, Atassut og efterfølgende forslagsstiller.

Godmand Rasmussen, Atassut.

Jeg ville gerne takke forslagsstilleren. Grunden til det vi taler om nu, det kan man se og vi har talt meget om det før i tiden især det der sker over for vore børn. Men jeg mangler noget i det, hvis jeg ikke har misforstået noget i partiernes oplæg, savner jeg et.

Vi taler meget om forældrene og andet, men det man glemmer, det er man har hørt fra medierne og aviserne, at der er nogen forældre som er meget elskelige over for børn, men som på grund af skilsmisse og andre situationer har været nødt til at forlade deres børn. Og tvangsfjernelse det er også med i det.

Der er mangel på bolig, man kan se mødre der har fået deres barn tvangsfjernet lider meget på grund af, at myndighederne har taget deres børn på grund af deres boligmangel. Men med hensyn til lovgivningen, der er det meget forskelligt hvordan de bliver behandlet. Børn som bliver tvangsfjernet, de har en meget stor sorg, hvis de bliver taget fra deres søskende og deres forældre. Hvordan ville de så ske for barnet?

Derfor ville jeg komme ind på landsstyremedlemmets oplæg med hensyn til videre arbejde. Vi skal også tænke på, at det der sker på nogen af stederne, at man tvangsfjerner børn og nægter forældrene at se børnene, der må være sket meget store kriminalsager i disse sager. Vi kan komme ind på hvor meget de såre inde på sjælen. Hvis et barn bliver tvangsfjernet i samme by som forældrene og må ikke se dem. Det sker jo ikke sådan, at de forbliver i byen hele tiden eller er nødt til at tage ud fra byen hele tiden, hvor landsstyremedlemmets udmelding om, at de skal laves hurtigt, det synes jeg er meget vigtigt. Og jeg vil gerne nævne, at kommunerne også er forpligtiget til at varetage disse ting.

For et par år siden, der blev der forklaret i Sisimiut fra døveskolen, der er det sådan at elever fra den skole, har ikke kunnet komme på besøg på grund af, at det er for dyrt for hjemkommunerne. Tvangsfjernelse må være meget meget hårdt for en mor, hvis man kun er logerende uden at have ansvar for sit eget hjem. Det må være meget meget hårdt for en mor, at få tvangsfjernet barnet, hvis de kun er logerende...

... at velkommen til en stor by, det har vi altid hørt om. Den velkomst det er ikke nok. Men hvis man kan sige, at personen har et problem, så skal man også kunne behjælpe problemerne meget meget hurtigt. Derfor vil jeg også gerne nævne, der er bedstemødre og bedstefædre som har deres børnebørn i pleje, selvom de har meget få midler til det. Grønlanderne de er meget meget gode

ved deres børnebørn. Hvis disse ikke har lavet en særlig ordning, da kan man ikke gøre noget for dem. Der er mange børn, som varetager deres børnebørns interesser af kærlighed. Hvis de f.eks. har taget, hvis deres forældre er blevet skilt, så er det sådan, at bedsteforældrene overtager deres rolle, således ikke barnet bliver tvangsfjernet.

Jeg må sige, som Agnethe Davidsen har jeg ingen småbørn, men jeg ved, hvordan det er med hensyn til børns tøj, jeg blander mig jo omkring mennesker og spørger tit, børns tøj i dag er ikke billige, og vi har forandret livsstil, også hos børnene. Børnenes krav er blevet anderledes, også med hensyn til tøj, hvis man skal give kærlighed til børn, så skal man også kunne give disse ting. Hvis der er store problemer, så tvangsfjerner man børn, det stoler jeg ikke på. F.eks. kan personer ikke komme til medierne med løgn, der er mennesker som ved hurtig hjælp kan få afhjulpet deres problemer, det er rigtigt, det kan godt være, at problemerne er startet i det små, men er blevet større på grund af at hjælpen ikke er kommet hurtigt nok. Derfor er det sådan, at hvis man hjælper problemerne fra starten, så bliver det også bedre, på grund af at de bliver større og større, hvis det tager længere tid. Problemerne vil jo blive mindre og mindre, hvis man afhjælper dem fra starten.

Det er meget glædeligt med hensyn til indlægget, alle partiernes fremstillingen de er gode, det er ikke anderledes end før. Vi har talt meget om disse ting i dette rum. Det er glædeligt, at det er kommet frem nu.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.
Det var Godmand Rasmussen, Atassut. Nu er det Esmar Bergstrøm, Løsgænger.

Esmar Bergstrøm, Løsgænger.

Jeg mener stadig, at det vil være nemmere for alle, om man ikke skal søge sin hjemkommune om besøgsrejse, automatik er bedre.

Tidlig indsats er en rigtig god ide, det er forebyggelse også, men vi har flere problemer allerede i dag, end vi kan forebygge os ud af. Og for mange af dem, der har problemerne i dag, da er en tidlig indsats alt for sent på nuværende tidspunkt. Men til fremtiden skal forebyggelse og tidlig indsats nok hjælpe. Det kan også godt være, at vi skal tænke på at få hjælp udefra til at løse vore problemer, der er i hvert fald nok af dem. Lomme-/tøjpenge udgør henholdsvis 36,- eller 42,- kr. om dagen, alt efter hvor gamle børnene er. Kostpengene er 700,- kr. om måneden, eller er det lidt derover. Når vi er ude at rejse som Landstingsmedlemmer, så får vi 350,- kr. om dagen til mad.

Børn som er anbragt må altså kun få billig mad, det må være min konklusion. Mange spørger, om vi har råd til disse nødvendige tiltag. Jeg vil hellere spørge, har vi råd til at lade være med at investere i de kære børn og unge, som vi kalder vores fremtid? Kommunerne anbringer kun børn, når det er nødvendigt, det er jeg godt klar over. Børnene de får et kummerligt liv, fordi de flytter fra den ene plejefamilie til den anden. Når de flytter ind første gang, mangler de tøj og mange nødvendige ting. Nogle af dem er destruktive og passer ikke godt på deres tøj. De har heller ikke råd til de samme ting som deres jævnaldrene, desuden er der mange, som går og har store sår og ar på sjælen. Vær villig til at hjælpe, nu skal vi bare finde ud af hvordan og hvor meget.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Det var debatoplægsholderen Esmar Bergstrøm, Løsgænger. Nu er det Landsstyremedlemmet for Familier, Justitsvæsen og Råstoffer. Derefter Emilie Olsen, Atassut.

Aleqa Hammond, Landsstyremedlem for Familie og Justitsvæsen, Siumut.

Det er en meget god debat vi har haft her, og vi får gode input derved. Selvfølgelig med hensyn til børnenes vilkår, som vi har anbragt udenfor hjemmet, da er vilkårene meget forskellige og derfor er debatten meget ?, Den debat vil fortsætte i fremtiden, og det vil også være nødvendigt at skulle sætte spørgsmålstegn om vilkårene er tilpasset dagens Grønland, og det er det, vi kan blive enige om.

For det første vil jeg gerne sige med hensyn til støtten til plejeforældrene og med hensyn til opkvalificeringen, og det er så kommunen, der er ansvarlig for disse initiativer. Pågældende kommune med hensyn til, så er det spørgsmålet, hvor meget kommunen gør noget ved det. Vi er bekendt med, at kommunerne har meget forskellige økonomisk formåen. F.eks. her i Nuuk er der en supervision, der bliver tilbudt disse familier. Og det er også meget vigtigt at se hvilke tilbud og hvilke muligheder de giver af hensyntagen til deres økonomi.

Mogens Kleist fra Kattusseqatigiit Partiiat har også sagt, at hvad angår satserne for døgninstitutionerne og satserne for døgnplejefamilierne angår den store forskel i denne forbindelse skal jeg sige, at Hjemmestyreejede institutioner så er alle satserne forskellige til de forskellige hjem. Det er så et spørgsmål, hvor store institutionerne er, og hvor mange børn der er anbragt, og hvilke ansatte de er, det er alle disse der gør sig gældende med hensyn til satsernes størrelse. Selvfølgelig kan jeg godt besvare det, hvis der er ønske herom.

Aqqaluaq Egede, Inuit Ataqatigiit med hensyn til de børn, der bliver anbragt forskellige steder, når de bliver anbragt udenfor hjemmet hos en plejefamilie, så er der flere plejefamilier, der bliver involveret fordi de flytter barnet. Den væsentlige årsag plejer at være, at man ikke har styr på børnene, fordi omsorgen fra selve hjemmet har været så mangelfuld, at vi andre kan betegne dem som uartige og som småkriminelle. Disse børn har fået skår i sjælen, og med hensyn til deres almindelige liv, således at plejeforældrene ikke kan klare dem. Og når så et barns omsorg har været så dårlig hos biologiske fædre og mødre, så er det svært for andre at skulle kunne klare deres opdragelse. Så er det så, at den biologiske families opkvalificering, der skal og må fortsætte, således at plejefamilien kan styrkes, bedre kan varetage deres opgave som plejefamilie. En gang imellem bliver man nødt til at flytte børn fra en by til en anden by, netop fordi der er mangel på plejefamilie i den pågældende by, på grund af de forhold jeg har nævnt tidligere.

Agnethe Davidsen fra Siumut har været inde på, at der afholdes ferie sammen med plejeforældrene, og der findes også mange plejefamilier, der ligesom også involvere disse børn så meget, at de er ligestillede med andre familiemedlemmer. Dette er også en mulighed, som også kan ansøges hos den hjemkommune man har. Med hensyn til opdragelsen og i tvivlstilfælde, så er der initiativer i gang fra Landsstyret. Når de så har problemer med opdragelsen, så kan de anonymt få en rådgivning 314151, altså en linie, og denne linie benyttes meget flittigt, når forældrene ligesom har problemer med opdragelsen, eller f.eks. når bedsteforældrene er ligesom efter en længere tids opdragelse har behov for hjælp.

Godmand Rasmussen har været inde på, at ved dødsfald og når man skiller familierne ad, hvor man bliver nødt til at anbringe børnene udenfor hjemmet, og de bliver anbragt i en døgninstitution. I denne forbindelse skal jeg sige, at det personale vi har i døgninstitutioner, hvilke vilkår børnene har været under, når de ankommer til døgninstitutioner, og ud fra disse kendsgerninger så får de den nødvendige omsorg og opdragelse i den pågældende institution. Og døgninstitutionerne opkvalificeres også, således at de ligesom også kan tage forholdet med i betragtning, så som at børnene ligesom skal vende tilbage til familien og skal også forberedes til disse tiltag. Med hensyn til de døve, hvor Godmand Rasmussen har sagt, at det ikke har været på tale om firejser.

Dem der er anbragt i skolen, de har samme mulighed som andre, hvor de har en årlig frirejse, f.eks. er der også tillæg hvor påskeferien og juleferien særskilt kan accepteres. Det er altid en mulighed. Hvis bedstemødre og bedstefædre passer deres børnebørn med hensyn til evt. vederlag, det må vi så vurdere. Vi må så vurdere, at hvis jeg passer min niece, om jeg så skal have vederlag eller om bedsteforældrene skal have et vederlag. Ja det er så et spørgsmål om kærlighed og medansvarlighed i denne forbindelse, hvor man ligesom kan passe på hinanden uden at det bliver for dyrt, det må man heller ikke sætte spørgsmålstejn ved. Men så er det så forældrene, der er ansvarlige for barnet, så har de pligt til at forsørge børnene.

Med hensyn til ferierne og det forslagsstilleren har været inde på, at man automatisk skal kunne holde ferie i hjemmet, det er vigtigt. Så er det hjemkommunen, som er beslutningstager med hensyn til om det kan blive aktuelt. Altså ud fra det faktiske behov barnet har. Så har forslagsstilleren været inde på økonomien, at når vi er ude at rejse, hvor mange penge vi får i dagpenge, og i forhold til dem der er anbragt udenfor hjemmet. Det er ikke et eksempel der kan bruges, baggrundene er forskellige, og formålene er forskellige. Fra Landsstyret vil vi arbejde videre for plejeforældrenes vilkår. Og derfor siger jeg til de indkomne indlæg.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Det var Landsstyremedlemmet for Familier, Justitsvæsen og Råstoffer. Nu er det Emilie Olsen, Atassut.

Emilie Olsen, Atassuts ordfører.

Først vil jeg sige tak fordi jeg kan deltage i debatten til Esmar Bergstrøm. Jeg er meget glad for, og vil meget gerne arbejde sammen med Landsstyremedlemmet for børn og unge som er tvangsfjernet skal formindskes mindst muligt. Det er meget meget vigtigt for os. Det kan være, at man til glæde for nogle, kan være komme tale, det er Landsstyremedlemmet klart og tydeligt udmelder, at børnenes tarv skal varetages. Jeg savner lidt det, at hvis man fjerner et barn fra hjemmet, så er det med i lovgivningen, hvis man skal hjemgive barnet, så skal kommunen sørge for, at forældrene skal samarbejde med hensyn til barnets tilbagevenden. Man er startet med planlægning for disse sager, således så forældrene bliver sagsbehandlet, således at de er ved at blive udviklet, således at børnene kan komme tilbage til deres forældre.

Landsstyremedlemmets udmelding at fjernelse af børn fra hjemmet, den skal formindskes så vidt som muligt, vi er nødt til at gøre noget, i stedet for at tale om det hele tiden. Derfor er det vigtigt at have uddannet personale i kommunerne. Jeg ved at der mange uddannede personale i alle kommuner, og jeg respekterer dem, selvom der er stor personalemangel mellem dem, så gør de deres arbejde.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Vi siger tak til Emilie Olsen, Atassut. Og nu er det Astrid Fleischer Rex, Demokraterne. Efterfølgende Esmar Bergstrøm, Løsgænger.

Astrid Fleischer Rex, Demokraternes ordfører.

Børns besøg til deres biologiske forældre, det vil jeg lige vende tilbage til, selvom det er blevet nævnt af flere. Jeg er fuldstændig enig med Landsstyremedlemmet, da hun sagde, at de kommuner der er hjemkommuner er ansvarlige, de må beslutte om man skal lade barnet besøge sine biologiske forældre, eller hvis de bor i samme by, at de skal afholde weekend der. Det er meget vigtigt, fordi kommunen har kendskab til både forældrene og plejeforældrene og de børn, der bliver anbragt udenfor hjemmet. Men uanset det, så plejer det at ske sådan, at når man ikke kan lade

barnet besøge sine forældre, så kan man lade forældrene besøge barnet, ikke kun til døgninstitutioner men der er altså et men, men vi plejer både se og høre, så er det ligesom om forældrene blot holder ferie, hvor de fornærmer et barn, og så se lige dem, og så ikke være sammen med dem i de resterende byer og så blot holde ferie. Det er ikke kun dyrt for kommunen, men det giver også sår hos børnene, derfor skal ansvaret ligge hos kommunerne, fordi kommuner har størst kendskab til både forældre og plejeforældre og børnene.

Fra Demokraterne er vi fuldstændig vidende om, at det som Kattusseqatigiit Partiiat er kommet ind på, at plejeforældre har rettighed til at kunne ansøge, hvis de skal rejse sammen med deres plejebørn. Men det er jo dem, man tager som de allersidste, når barnet kan rejse på besøgsrejse til deres forældre eller forældre på besøgsrejse til deres børn. Så er det seneste, så er det jo plejeforældrene, som de betragter plejebarnet som deres egentlige familie og tager dem med på rejse. Det er det, som vi gerne vil have er det letteste.

Godmand Rasmussen har ret i, da han sagde, at uanset at et lille barn lever så lykkeligt hos sine plejeforældre, ja så har det nogle byrder, især når de har søskende i sin biologiske familie, at de savner deres søskende, derfor de plejeforældre, der har muligheder, så plejer de at hjælpe internt hinanden, og hvor det er plejebarnets søskende, hvor man lader dem overnatte. Det er sådan, at det kan først ske, når de er boende i samme hjemby, eller så de har telefonisk kontakt. Jeg er vidende om, at når plejeforældre, tager sådanne plejebørn i lang tid, så har de også smerter og prøver på at lette, når de kan se, at barnet har nogen indvendig sorg og problemer.

Med hensyn til Landsstyrets kommende initiativ. Det ser vi også frem til fra Demokraterne, og det ser flot ud. Jeg kan også lige nævne, at det man aldrig kommer ind på, det er forsikringer. At plejeforældre der tager imod anbragte plejebørn i længerevarende tid eller akut anbringelses plejeforældre, de bliver aldrig dækket af forsikringer. Og hvis man er akutvagt og tager imod et plejebarn, og hvis de så har ødelagt noget eller stjålet noget af et barn, når der er tale om uroligt eller vanskeligt barn, så er plejeforældrene til at få dækket af deres egen forsikring. Og der er et problem med det, og det trænger til at blive løst, jeg mener at det er noget der skal løses i det videre arbejde.

Et af de oplagte ting, som man skal få undersøgt, det er at der er forskelligartet hjælp fra kommune til kommune, ikke kun billetterne. Men de børn, som man tager imod, så er det at der er nogle fritidstilbud, det er også meget meget vigtigt. Det er ikke sådan, at de skal have de dyreste cykler, de dyreste ski, det dyreste tøj eller de skal være hos de dyreste klubber, det er ikke sådan. Men der er også nogle kommuner, der aldrig yder hjælp til sådan noget, der er nogle kommuner, som giver meget store problemer, og så yder meget lidt i hjælp. Det må behandles mere ens, fordi børn også ser op til nogle andre børn.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Det var så Astrid Fleischer Rex, Demokraterne. Nu er det Esmar Bergstrøm, Løsgænger for 3. gang.

Esmar Bergstrøm, Løsgænger.

De er blevet nævnt et par gange, de adfærdsvanskelige, de kriminelle, uromagerne. Jeg har mødt mange af dem, jeg har også mødt mange af dem mange gange. Men jeg har endnu ikke mødt nogen, som ikke ønsker en god fremtid for sig selv. Alle de mennesker jeg har mødt har en eller anden form for ressource, vi skal blot finde denne ressource, og lære dem at bruge ressourcen positivt og konstruktivt til en indholdsrig og positiv tilværelse.

Selvom vi ikke skal sammenligne vores dagpenge, når vi rejser og kostpengene som tilfalder børnene, så synes jeg stadig det er i øjenfaldende, at vi har et behov på 350,- kr. om dagen, medens børnene kun har behov på 700,- kr. om måneden. Det som jeg gerne vil frem til, det er at vi får ikke ret meget mad for 700,- kr. om måneden, det er et beløb, der skal reguleres meget snart.

De ting som Astrid nævnte før med ski og sportsklubber og sportstøj, det er også nogle af de ting, der bliver taget ud af børnenes lomme/tøjpenge. Og når de er nødt til at bruge deres lomme/tøjpenge på den slags, så fravælger de dem, fordi der er for mange andre ting, de heller ikke har råd til. Det er ikke alle kommuner, der støtter op om disse ting. Der er nogle kommuner, der giver lov til at man kan få nogle ekstra ting engang imellem.

Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Dermed er den langvarige debat af dagordens punkt 67 færdigt. Der er stor interesse for forslaget, og jeg kan også fornemme, at partiordførerne er tilfreds med de kommende initiativer, der vil komme fra Landsstyret.

Nu er vi nået til det ene dagsordenspunkt i dag. Det er punkt 47, redegørelse om forslag til reform af Sundhedsvæsenets struktur, og her er det Landsstyremedlemmet for Sundhed og Miljø der skal fremlægge.

15. mødedag, onsdag den 18. april 2007.

Dagsordenens punkt 47

Redegørelse om forslag til reform af sundhedsvæsenets struktur.

(Landstyremedlemmet for Sundhed og Miljø)

Mødeleder: Ane Hansen, 1. næstformand for Landstingets Formandskab, Inuit Ataqatigiit.

Agathe Fontain, Landstyremedlem for Sundhed og Miljø, Inuit Ataqatigiit.

Sundhedsvæsenet har i adskillige år haft svært ved at rekruttere sundhedsfagligt personale til langtidsansættelser på de mindre distriktssygehuse. Det har resulteret i vakancer i stillingerne og udtrætning af det faste personale, hvorfor Sundhedsvæsenet har set sig nødsaget til, at ansætte personale i meget korte vikariater samt gøre brug af vikarbureaupersonale for at kunne opretholde bestemte funktioner.

Tiltagende mangel på sundhedsfagligt personale kendes også i de lande, hvorfra en stor del af arbejdskraften til sundhedsdistrikterne rekrutteres, og derfor bliver vore problemer med at ansætte og fastholde personale også større og større. Vi må endvidere, ligesom andre lande med tyndt-befolkede yderområder konstatere, at det også er her, at vore problemer er mest mærkbare.

Det skiftende sundhedspersonale er til gene for borgerne og det faste personale, som konstant skal forestå introduktion og oplæring af nye kolleger. Dertil kommer, at personaleudskiftningen er en stor økonomisk belastning for sundhedsvæsenet, da vikarer er dyrere i drift end fastansatte. Elementer i dette forslag er derfor også nedtrapning af brugen af vikarer og ikke mindst anvendelsen af vikarbureaupersonale.

Problemer med personalemangel, et stigende antal livsstilssygdomme, øget efterspørgsel efter sundhedsydelser og markant stigende omkostninger sætter alt sammen Sundhedsvæsenet under voldsomt pres. I flere år har Sundhedsvæsenet søgt at tilpasse personalesituation og opgaveløsning indenfor de givne rammer, men nu må det forudses, at det faste personale udtrættes mere og mere, hvilket - indenfor en kort årrække - forventes at føre til en meget uholdbar situation i visse geografiske områder og indenfor visse specialer.

Der hersker derfor ingen tvivl om, at det haster med at få skabt en struktur og metodik til at imødegå disse problemstillinger.

På efterårssamlingen 2003 blev der fremsat spørgsmål om, hvorvidt Sundhedsvæsenets distriktsinddeling var passende i forhold til landets geografi, når det var svært at rekruttere personale til faste stillinger.

Under debatten til Finanslovsforslag 2004 og 2005 blev det fremhævet, at en rekonstruktion af sundhedsvæsenet kunne blive nødvendig for at sikre rekruttering af fast personale og modvirke det stigende økonomiske pres, som blandt andet korte vikariater medfører.

På denne baggrund godkendte og igangsatte Landsstyret, at Direktoratet for Sundhed i 2004 skulle påbegynde et større udredningsarbejde med henblik på at komme med forslag til en ny struktur i Sundhedsvæsenet. Der blev nedsat en styregruppe og en række arbejdsgrupper bestående af repræsentanter fra Direktoratet for Sundhed, Dronning Ingrid's Hospital, personale i sundhedsdi-

strikterne og Kystledelsen. Disse grupper fik til opgave, at analysere delelementer i den bestående struktur og komme med forslag til forbedringer af denne.

Denne opgave er nu tilendebragt og præsenteres i form af ”Redegørelse vedrørende forslag til reform af sundhedsvæsenets struktur”.

Sundhedsvæsenets ledelse ønsker en reform, der kan modvirke effekten af de omstændigheder, der helt overvejende skyldes en mangel på sundhedsuddannet personale i Grønland og de skandinaviske lande.

Det forslag, som sundhedsvæsenets ledelse her fremsætter, er et forslag til en reformmodel, som indebærer en ændring af nogle af de nuværende distriktssygehuses bemanning, af arbejdsmetoder og af den nuværende sundhedsdistriktsopdeling.

Sundhedsvæsenets organisation har stort set holdt sig uændret siden 1926. Den afspejler bosætningsmønstret og et ønske om at levere en række basale ydelser, der hvor folk bor. På den baggrund og med baggrund i en historie med vanskelige transportforhold er sundhedsvæsenet organiseret decentralt i 16 sundhedsdistrikter og med et landshospital i Nuuk.

Reformmodellen udnytter de nye teknologiske muligheder og den samfundsmæssige udvikling, og forholder sig på en både nutidig og fremadrettet måde til befolkningens og det sundhedsfaglige personales ønsker og krav.

Redegørelsen anviser en model, hvor visse personalegrupper (læger, anæstesisygeplejersker, jordemødre, bioanalytikere, fysioterapeuter og diætister) øges på 7 distriktssygehuse. Begrundelsen for dette er, at det af mange anses for lettere at rekruttere fastansat personale til større distriktssygehuse end til små, da der her lettere kan skabes et attraktivt fagligt miljø med kollegial sparring, mindre vagtbelastning mv.

Dertil kommer at de specialister i almen medicin, som vi har mest brug for, ikke er specialister i almen kirurgi, hvilket bl.a. betyder, at mange læger er utrygge ved at søge ansættelse på de mindre distriktssygehuse, hvor der kan opstå behov for en akut kirurgisk indsats.

De nuværende 16 distriktssygehuse vil naturligvis blive opretholdt og søgt udfyldt med fastansat personale, så længe dette er muligt, men hvis dette ikke længere er tilfældet, vil den nye model langsomt kunne tage over og samle visse personalegrupper i færre og større enheder.

På den måde vil antallet af sundhedsdistrikter over tid kunne reduceres fra 16 til 7 sundhedsdistrikter. Alle nuværende behandlingssteder – distriktssygehuse, sygeplejestationer og bygdekonsultationer - vil blive bevarede således, at befolkningen fortsat vil opleve en uændret adgang til sundhedsvæsenet – men nogle af de nuværende distriktssygehuse vil som følge af langvarig personalemangel kunne blive omdannet til sundhedscentre.

Sygeplejersken og det øvrige sundhedspersonale vil på disse sundhedscentre kunne blive borgerenes første kontaktpersoner til sundhedsvæsenet på sundhedscentrene. De vil få adgang til at kontakte en læge døgnet rundt på distriktssygehuset, og patienterne vil således fortsat kunne modtage den hjælp lokalt, som de har behov for. Mere komplicerede tilfælde vil blive set af lægen ved dennes regelmæssige besøg, mens alvorlige tilfælde vil blive evakueret til distriktssygehuset.

Anvendelse af telemedicin i større omfang end hidtil vil sikre opretholdelsen af den faglige kon-

takt internt i distrikterne, mellem distrikterne samt mellem distrikterne og Dronning Ingrid's Hospital. Udbygget og rigtigt anvendt vil telemedicin kunne danne 'bro' over de 'huller', der måtte opstå i den eksisterende struktur, hvor der ikke længere kan skaffes/ikke er højtuddannet personale.

Udvikling af nye uddannelses tilbud, især til det fastboende personale, er et andet vigtigt område, der på grund af reformen og den forventede vækst i livsstilssygdomme, skal give sundhedspersonalet nye kompetencer og muliggøre fortsat opgaveglidning mellem personalet.

Denne redegørelse lægger mere op til en diskussion af de enkelte elementer, der kan indgå i en ny struktur, end den fremkommer med et endeligt forslag. Implementering af en ny struktur vil kunne ske på flere måder og i flere tempi. Det endelige forslag tænkes derfor først udarbejdet efter den principielle diskussion i Landsstyre og på Landsting.

Med disse ord skal jeg på Landsstyrets vegne forelægge "Redegørelse om forslag til reform af sundhedsvæsenets struktur" til Landstingets velvillige behandling.

Emilie Olsen, suppleant for Landstingets Formandskab, Atassut

Og vi siger tak til Landsstyremedlemmet for Sundhed og Miljø. Vi går videre til partiernes ordførere, først er det Jens-Lars Fleischer, Siumut.

Jens-Lars Fleischer, Siumuts ordfører.

Først skal vi fra Siumut gøre det helt klart, at det er vigtigt for os, at befolkningen skal kunne serviceres godt og sikkert fra sundhedsvæsenet, uanset hvor de bor. Det er vigtigt for Siumut og bør også være det for de andre partier. Vi har i Siumut nærlæst og vurderet redegørelsen om forslag til reform af sundhedsvæsenets struktur.

Det vides af alle at sundhedsvæsenets struktur skal ændres, derfor er omstrukturering en nødvendighed; men omstruktureringen skal gerne resultere i en bedre servicering af befolkningen, og vi som folkevalgte har den opgave at det omvendte ikke sker, og det skal vi sikre på befolkningens vegne.

Vi kan ikke sammenligne forholdene her i Grønland direkte med Danske eller Skandinaviske forhold. Vi bor i et langstrakt land, og kan ikke garantere at rejseplaner overholdes, idet vi rejser i luften, på havet og endda på isen. Vi har her i Grønland mundheld der siger: "Små afstande kan blive meget store, idet menneskeskabte hjælpemidler ikke altid kan kæmpe imod naturens enorme kræfter."

I vore dage, hvor jorden synes at blive mindre, kan vi ikke få vejret til at arte sig som vore ønsker, og det vil formodentlig blive sådan lang tid i fremtiden. Det betyder ikke, at vi ikke skal opdatere forskellige forhold – det gælder også sundhedsvæsenet. Vi skal opdatere de steder, vi overhovedet kan komme til; men aldrig glemme det vigtigste – nemlig: Vi skal altid arbejde med mennesket i centrum.

Når man læser redegørelsen, er der flere tankevækkende ting - og flere ting, der kan sættes spørgsmålstegn ved. I redegørelsen kan man bl.a. læse følgende – jeg citerer: De nuværende 16 distriktsygehuse vil naturligvis blive opretholdt og søgt udfyldt med fastansat personale, så længe dette er muligt, men hvis dette ikke længere er tilfældet, vil den nye model langsomt kunne tage over og samle visse personalegrupper i færre og større enheder.

Denne sætning er meget foruroligende og fordrer forklaringer på forskellige punkter. Denne meget klare sætning, tvinger os til at stille spørgsmålet: Hvis sundhedsvæsenets analyse er så minutøst, hvornår kan nogle af distrikterne regne med at der ikke findes læger hos dem mere?

Man kan også i redegørelsen læse meget klart, at læger, som ikke har specialiseret sig ikke ønsker at være alene i distrikterne, bl.a. grundet frygt for større arbejdspress. Så kommer næste spørgsmål: De steder, hvor der ikke længere findes læger, bliver sygeplejerskerne de primære til at tage imod lægebesøgende? Dette bør bekymre dem meget, idet omfanget af deres uddannelse ikke kan måle sig med lægernes, hvad Peqqissaasut Peqatigiiffiat gjorde meget klart i deres svarskrivelse. Dette får mig til at stille følgende spørgsmål: Er sygeplejerskernes organisation blevet spurgt om de er klar til at tage dette store ansvar? I mine øjne er sygeplejerskerne blevet kastet i løvens hule uden at de er blevet involveret i omstrukturingsarbejdet. Det vil formodentlig resultere i at det bliver sværere at rekruttere sygeplejersker til lægeløse distrikter, idet de lige som de ikke specialiserede læger vil bekymre sig om for stor arbejdspress. Ansvar bør sættes i relation til uddannelse og arbejdsituationen.

Mulighed for videre uddannelse er en af de vigtige ting under omstruktureringen af sundhedsvæsenet, og man må gå ud fra at det bliver en af de mest centrale områder, for hvis dette ikke er tilfældet kan man regne med at omstruktureringen ikke lykkes fuldt ud. Vi kan omstrukturere på livet løs, men hvis vi ikke får flere uddannede personalegrupper end i dag, må vi gå ud fra, at det desværre ikke lykkes. På længere sigt må vi planlægge uddannelserne på linje med og i samarbejde med kommunernes videreudvikling til storkommuner. Vi ved at et af målene er regulering for at forbedre levevilkårene der.

Vi må også huske på, at sundhedsvæsenet har stor indflydelse på andre arbejdspladser. Vi kan tage lærerpar med børn som eksempel, for det er meget vigtigt for dem at kunne henvende sig til en læge ved sygdomstilfælde. Det er i dag vigtigt samtaleemne, for arbejdskraften søger efter at have forsikret sig hvor lægen er placeret – eller hvor lægen bliver placeret i fremtiden. Jeg tager kun lærere som eksempel. Men det gælder for alle faggrupper. Vi ved allerede at også turister i dag sikrer sig at kunne komme til læge. Derfor er sundhedsvæsenet med læger og sygeplejersker berører i høj grad vores levevis.

Hvis vi kikker på bevillingerne til sundhedsvæsenet i dag og i fremtiden, er det svært at se om forbruget kommer til at stemme ens med intentionerne, idet rejseomkostningerne højst sandsynligt bliver større end beregnet. Det er i forslaget ikke direkte udtrykt, at der bliver færre læger i distrikterne, men hvis det uundgåeligt sker, må vi regne med at lægerne kommer til at rejse mere. Hvis nogle distrikter ikke har læger mere, må man også regne med, at patienter med livstruende sygdomme kommer til at rejse mere til steder med læger. Derudover bliver gravide også nødt til at rejse til steder med læger og jordmødre, og vi må også gå ud fra at patienter til DIH bliver flere for fremtiden.

Telemedicin bliver allerede brugt i lande som vi geografisk kan sammenligne os med – i Canada og i Norge. Vi må hente minutiøse oplysninger om brugen af telemedicin fra disse lande. I redegørelsen fremlægges brugen af det som udmærket løsning. Med hensyn til brugen af telemedicin her i landet er erfaringerne begrænsede, derfor er det vigtigt at indhente oplysninger.

I redegørelsen kan man læse, at telemedicin kan bruges i stedet for at gå til læge, behandling og endda kirurgi gennem telemedicin. Hvis man i fremtiden skal gå til læge og behandles gennem lægemedicin, skal megen oplæring ske inden, skrives der i redegørelsen. Derfor må man spørge

landsstyremedlemmet hvor lang tid, man regner med at bruge til oplæringen? Og hvis man virkelig kan behandles gennem telemedicin, skal der så ikke være læge til stede hos patienten – eller hvad?

Siumut er grundlæggende enig i omstrukturering af sundhedsvæsenet, men i og med vi snakker om mennesker har det været nødvendigt at stille dyberegående spørgsmål, for når vi snakker om mennesker, er det det dyrebareste vi snakker om. For når vi forestiller os pludselige sygdomstilfælde, unormale fødsler eller ulykkestilfælde, hvor hurtig lægebehandling er påkrævet og lægen bor mange kilometer væk - kan telemedicin så virkelig erstatte lægen i alle tilfælde? Hvad er erfaringerne i Canada og Norge? Jo, telemedicin er spændende måde at bruge i fremtiden, men her hvor vi snakker om mennesker, skal vi være meget påpasselige i vores afgørelse. Derfor støtter Siumut udviklingen af systemet fuldt ud.

Til sidst vil jeg komme ind på Peqqissaasut Peqatigiiffiat hørings svar.

Peqqissaasut Peqatigiiffiat's spørgsmål og bekymringer har vi i Siumut snakket om og vurderet. PK kommer med nogle vigtige spørgsmål, så som:

- Hvad skal der ske i de tilfælde hvor borgerne henvender sig til sundhedsvæsenet i de akutte tilfælde hvor der er behov for at indsætte simple eller mere komplicerede kirurgiske indgreb?
- For når lægen ikke er til stede (sidder på et distriktssygehus mange km væk) og sygeplejersken ikke kan operere, hvem skal så tage ansvaret for disse situationer, som ender galt?

Jeg har bare taget et par eksempler på spørgsmål, for der er ingen tvivl om, at der kommer flere.

PK skriver også om uddannelse i deres høringssvar. Et af de betænkelige spørgsmål her er efter sygeplejerskerne at de blot skal tilbydes kvalificerende to ugers teori i arktisk sygepleje, så de kan overtage lægens ansvarsområder – det er langt fra nok mener PK. Det er et af de springende punkter til eftertanke. Derimod peger PK på mulig og bedre løsning, nemlig at man i Alaska, Australien, New Zealand og USA efteruddanner sygeplejersker på masterniveau, og da dette er længerevarende proces, opfordrer PK at starte på oplæringen nu. Da det ligger meget tæt på Siumut's tanker om god servicering under sundhedsvæsenet, opfordrer vi at modellen tages op her i Grønland.

Og til endelig ved vi at der er store bekymringer, de steder der formodentlig bliver lægeløse distrikter, i det erfarne læger her har udtrykt store bekymringer. Her er et par spørgsmål stillet af nogle læger:

- Hvad sker der med kvinder, ved unormale fødsler?
- Hvad sker der med en patient med akut blindtarmsbetændelse?
- Hvordan forholder man sig ved dødelig arbejdsulykke?

Der er flere vigtige og ubesvarede spørgsmål til redegørelsen som læger, sygeplejersker og vi kan komme frem med.

Vi har fra Siumut allerede gjort det klart, at for os er reformen er uundgåeligt, og sagt at dette skal gøres med meget stor omtanke. Derfor går vi stærk ind for følgende og ønsker det praktiseret hurtigst: Next Job Greenland, indførelse af telemedicin, videre uddannelser inden for sundheds-

væsenet og større enheder langs kysten med flere læger og sygeplejersker. Men det skal ikke tolkes derhen at vi ønsker mindre og lægeløse distrikter. Vi forlanger fra Siumut at man sikrer nuværende lægebemandede distrikter bevares så lang tid som overhovedet muligt.

Vi forlanger også fra Siumut at klausulen om at man SKAL kunne snakke dansk hvis man vil ansættes under sundhedsvæsenet fjernes, idet vi ser det som en hindring for engelsktalende emner fra andre lande. Vi forlanger endvidere opdatering fornyelse af måden til rekruttering og ansættelse af læger og sygeplejersker.

Vi vil også benytte lejligheden til at spørge Landsstyret om hvor meget vores efterhånden mangeårige samarbejdsaftale med Islands sundhedsvæsen bruges af vores befolkning.

Vi vil til sidst opfordre Landsstyret om at involvere befolkningen og organisationerne i diskussionen omkring omstruktureringen i sundhedsvæsenet.

Med disse ord fremlægger vi vore synspunkter omkring redegørelsen vedrørende reform af sundhedsvæsenets struktur, og man skal vide at vi fra Siumut følger nøje, og som sædvanlig er vi med til udviklingen med konstruktive kommentarer.

Emilie Olsen, suppleant for Landstingets Formandskab, Atassut

Vi siger tak til Jens-Lars Fleischer, Siumut. Og den næste er Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit. Værsgo.

Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiits ordfører.

Der er gået næsten fire år siden der herinde blev fremsat spørgsmål om hvorvidt sundhedsvæsenets struktur var passende til vort lands geografi.

Sundhedsvæsenet har i vort vidtstrakte land og med den meget spredte sammensætning af befolkningen et stort og vanskeligt ansvar for at præsentere et tilfredsstillende resultat. Ansvar og forpligtelserne vil altid eksistere og kan ikke betvivles, og samtidig er situationen på den anden side den, at der altid har været og stadig er massive problemer med rekruttering af personale her i landet ligesom dette også er tilfældet i mange andre lande over hele kloden.

Vi anser det derfor i Inuit Ataqatigiit for væsentligt at opfordre Landsstyret til at påbegynde initiativer med henblik på at gøre det mere attraktivt for vore unge at søge ansættelse i sundhedsvæsenet, såsom at søge uddannelser til læge og øvrigt sundhedspersonale.

Det første udredningsarbejde af sundhedsvæsenets struktur blev gennemført af sundhedsvæsenets ledelse samt blandt medarbejderne og vi har nu præsentationen af den politiske redegørelse – som påviser de akutte behov og den generelle situation inden for sundhedsvæsenet – har vi vores forhåbninger i Inuit Ataqatigiit, og vi anser det for væsentligt, at vi ved vores drøftelser og stillingtagen når frem til en fælles forståelse under dagens debat.

Vælger vi at bibeholde sundhedsvæsenets nuværende struktur må vi sige, at det allerede må være påvist at de herskende tilstande ikke er til gavn for samfundet, hvorfor vi fra Inuit Ataqatigiit hilser det velkomment med nytænkning og nye initiativer. Arbejdet hen mod en ny struktur er spændende og interessant, og vi vil sætte alle vore kræfter ind på medvirken i denne proces, og herunder finder vi det afgørende, at en strukturel reform bliver til gavn for hele samfundet og vil betyde alt andet end en forringelse af de herskende forhold.

Redegørelsen indeholder efter Inuit Ataqatigiits opfattelse en række interessante forhold. Som det også siges i redegørelsen ønsker vi i Inuit Ataqatigiit at understrege det forhold, at flere distrikter risikerer at stå uden en læge, og at man i fremtiden må gøre sig bestræbelser for at rekruttere en lægestand, hvilket uden tvivl vil være en permanent opgave. Men vi lægger i Inuit Ataqatigiit vægt på, at myndighederne skal være parate med alternative løsninger i de tilfælde hvor rekrutteringsforsøg efter læger ikke giver resultat, for herigennem at være i stand til at opfylde befolkningens behov.

Kvaliteten af redegørelsen er, at der efterlyses nye fremgangsmåder som er mere gearet til vore dages behov, og at disse skal påbegyndes uden på nogen måde at kompromittere behovet for sundhedsydelse hos befolkningen.

Telemedicin.

Anvendelsen af telemedicin i konsultationsøjemed har vundet udbredelse i en lang række lande. På samme måde er sonderingerne og arbejdet på dette område fortsat målrettet. Vi betragter i Inuit Ataqatigiit denne udvikling som naturlig, ligesom vi betragter det som en udfordring for samfundet.

Befolkningen har i dag vænnet sig til at kunne henvende sig direkte til en læge eller en sygeplejerske ved lægebesøg. Imidlertid må vi – hvis vi skal skue ud i fremtiden – og hvis vi tager en beslutning om at serviceringen af befolkningen skal bibeholdes – finde på andre udveje. Til eksempel finder 85% af lægebesøgene i Alaska blandt vore 60.000 stammefrænder spredt ud på ca. 200 beboede steder i selve ens hjemby eller hjembygd gennem en veludviklet anvendelse af telemedicin.

Hvis udviklingen herhjemme former sig som i Alaska kan vi regne med, at nogle af de akutte patientevakueringer til større sygehuse kan undgås, og en sådan situation vil i det lange løb betyde forbedring af sundhedsydelsernes kvalitet.

Hvis vi vælger at følge Alaska-modellen i den fremtidige udvikling vil det skabe et stort behov for efteruddannelser og herudover etableringsomkostninger ved installation af nyt udstyr i byerne og i bygderne. Inuit Ataqatigiit er overbevist om vigtigheden af at inddrage befolkningen og behovet for at drage omsorg for oplysning i forbindelse med sådanne reformer – noget vi alle må påtage os et ansvar for.

Bygderne påtænkes på lige fod med andre steder at blive gjort til genstand for udvikling af telemedicin, hvilket vi betragter som en rigtig beslutning. Inuit Ataqatigiit betragter det ligeledes for ønskværdigt, at sundhedspersonalet i bygderne ikke udelukkende fungerer som medicinuddelere, men også gennem efteruddannelser og kurser gives en rolle som frontkæmpere for bedre sundhedsforhold i bygderne. Det kan være en god idé i bygderne at inddrage skolen i arbejdet for bedre folkesundhed. Her er det muligt at tage fat på en lang række tiltag omkring f.eks. sund mad, motion, tandpleje, forebyggelse og mange andre ting.

Syv udviklingscentre.

Det er i forbindelse med reformen forudsat at der etableres 7 udviklingscentre, idet det påregnes at det på grund af tilstedeværelsen af et attraktivt fagligt miljø vil være nemmere at rekruttere fastansat personale, og at disse steder således vil være mere attraktive for uddannet personale. I den påtænkte fremtidige reform lægger vi i Inuit Ataqatigiit vægt på nødvendigheden af, at de

mindre byer med mange bygder i tilfælde af lægemangel i videst muligt omfang sikres lægelig bistand fra distriktssygehusene, og at dette aspekt inddrages i det fremtidige arbejde.

Grønland må efter vores opfattelse i større omfang deltage i det internationale sundhedsfaglige samarbejde og herigennem søge inspiration til forbedringer. Her betragter vi Verdenssundhedsorganisationen WHO og det arbejde, der foregår i de nordiske lande som gode inspiratorer.

Alligevel må vi i betragtning af de specielle forhold herhjemme og vores geografiske placering i det arktiske område fortsætte med at søge samarbejdspartnere ud fra den baggrund. Vi i Inuit Ataqatigiit anser det for væsentligt at realisere programmer med udveksling af viden med ligesindede i det arktiske område, med hvem vi deler historie og uddannelsesmæssige standarder, således at vi herfra kan søge inspiration fra erfaringer man dér har indhøstet.

Vi er klare over at vi i Grønland med henblik på besættelse af lægestillinger primært og traditionelt kigger på de skandinaviske lande med baggrund i, at vi har sprogmæssige og uddannelsesmæssige ligheder og dermed adgang til et nemmere samarbejde. Vi er i Inuit Ataqatigiit af den opfattelse, at det nu er tiden at vende kikkerten ud til hele verden – vi må begynde at bygge på en rekruttering af læger i det store udvalg fra andre lande. Lad os få spredt budskabet om at vort land er et attraktivt, spændende og udfordrende sted at arbejde.

Videreuddannelse.

Vi betragter det i Inuit Ataqatigiit for afgørende, at der gennemføres velfungerende videreuddannelser hvis vi skal nå frem til en succesrig reform af sundhedsvæsenet og såfremt vi skal nå de reelle mål, vi sætter os.

Vi må se i øjnene, at standarden af sundhedspersonalets kvalifikationer ikke helt står mål med fremtidens udfordringer. Endvidere må vi tage højde for situationer med lægemangel i visse egne af landet ved at videre- og efteruddanne vore sygeplejersker og ved at give dem et større ansvar – naturligtvis med udgangspunkt i de kvalifikationer, som de allerede er i besiddelse af.

Det er i Inuit Ataqatigiit vores opfattelse, at gennemførelsen af de videre uddannelser må udformes med de højeste standarder i højsædet, og ved uddannelse af sygeplejersker i lægelige kvalifikationer skal vi opfordre til, at man søger samarbejde med andre lande som har erfaringer med lignende behov og tiltag.

Vi må complimentere Landsstyret, idet man har vedtaget at indlede undersøgelser med henblik på mulighederne for, at vore sygeplejersker med baggrund i deres uddannelse kan videreuddanne sig til at kunne fungere som jordemødre.

Af redegørelsen fremgår det, at videreuddannelser ved fordelingen af økonomiske midler kun er blevet tildelt en mindre del, hvilket vi betragter som betænkeligt. Vi skal derfor anmode Landsstyret nøje vurdere, hvorvidt et beløb på 600.000 kr. er tilstrækkeligt til at dække omkostningerne ved videreuddannelse, og vi skal endvidere anmode om en nærmere redegørelse for, hvordan man er nået frem til dette beløb.

Tandpleje.

Det fremgår ligeledes af redegørelsen, at en ændring af den eksisterende struktur omkring tandlægerne ikke er tiltrængt, men at der eksisterer store vanskeligheder med rekruttering af tandlæger. Det er Inuit Ataqatigiits opfattelse, at et oplysningsarbejde om bedre tandpleje må prioriteres.

Dagen i dag er udråbt som tandplejedag for bedre tænder – et projekt, som vi bør deltage i og bidrage med vore synspunkter. Vi har kendskab til at mange bygder aldrig modtager tandlægebesøg, hvorfor der efter vores opfattelse udover et bedre oplysningsarbejde bør tilstræbes en mere permanent og forbedret struktur omkring hele tandplejeområdet. Kunne man måske i den forbindelse overveje muligheden af at indføre obligatorisk tandbørstning blandt de mindste klasser i skolerne?

Vort ansvar.

Hos Inuit Ataqatigiit betragter vi det for væsentligt i forbindelse med debatten om sundhedsspørgsmål at understrege, at det enkelte menneske har et ansvar for at passe på sit eget helbred – en ting vi aldrig må glemme. Vi ved alle at livsstilsbetingede sygdomme tidligere har lagt og i fremtiden vil lægge et stort pres på sundhedsvæsenet. Lad os derfor – hele befolkningen og hele samfundet – i dag være med til at opnå en bedre helbredstilstand for os alle sammen. Mulighederne i vore dage er mangfoldige – hvis vi tænker os grundigt om kan vi alle være med til at løfte den generelle sundhedstilstand for os personligt hver især og for hele samfundet i fremtiden.

Vi i Inuit Ataqatigiit betragter redegørelsen om forslag til en reform af sundhedsvæsenets struktur som et væsentligt redskab og vil afslutningsvis med vore bemærkninger overfor Landsstyret udtrykke vore ønsker om god vind med det fortsatte reformarbejde.

Emilie Olsen, suppleant for Landstingets Formandskab, Atassut

Og det var så Inuit Ataqatigiits ordfører Juliane Henningsen. Og den næste er Astrid Fleischer Rex, Demokraterne. Værsgo.

Astrid Fleischer Rex, Demokraternes ordfører.

Demokraterne er glade for, at der nu ligger en redegørelse, som indebærer en ændring af følgende:

- Sygehusenes bemanning
- Sundhedsdistrikternes opdeling.
- Uddannelse af sundhedspersonale

Bemanning

Redegørelsen peger på rekrutteringsproblemerne i Sundhedsvæsenet, og vi vil fra Demokraternes side gerne være med til at finde nye løsninger på dette problem.

Vi kan ikke støtte, at man vil reducere behovet for eksempel læger med tre stillinger. Der er et enormt behandlingsefterslæb, og der er fortsat ventelister til mange behandlinger. Derfor mener Demokraterne, at vi skal opretholde den nuværende normering

Vi er vidende om, at man i blandt andet Portugal har skaffet læger og sygeplejersker fra Moldova. Danmark får mange fra Polen, og vi bør gøre det samme. Vi må skaffe veluddannet personale fra eksempelvis Østeuropa.

Demokraterne mener, at det er af stor betydning, hvilke forhold vi giver sundhedspersonalet. Der, hvor man ønsker mere personale, skal der være passende boliger, børnepasningsmuligheder og i det hele taget bedre rammer i hverdagen.

Sundhedsdistrikternes opdeling

Redegørelsen lægger op til, at sundhedsdistrikterne reduceres fra 16 til 7 distrikter. Med andre ord: Ingen læger i de fleste byer.

Redegørelsen peger på en centralisering og en specialisering som en løsning på rekrutteringsproblemet. De nye distrikter vil give en differentieret brugerservice, som vi må acceptere, da man ikke kan tvinge sundhedspersonale til yderdistrikterne.

For at tage endelig stilling til dette, mangler Demokraterne dog nogle vigtige inputs fra de personer, som til dagligt arbejder i sundhedsvæsenet samt inputs fra kommunerne. Det er vigtigt at spørge de berørte parter, om de har andre løsningsforslag til rekrutteringsproblemerne end de forslag, der bliver skitseret i redegørelsen.

Med de enorme afstande er det alarmerende, at så mange byer ikke skal have en læge. Man kan nemt forestille sig et akut tilfælde, som skal flyves eksempelvis fra Nanortalik til Qaqortoq. Hvor hurtigt vil man kunne skaffe et fly? Har man tænkt sig at have flyvere stående forskellige steder som en slags flyvende læger, der er parate til at evakuere ved akutte tilfælde?

Vi kunne også tænke os at høre nærmere om sundhedsvæsenets samarbejde mellem Qaanaaq og Pituffik og i Østgrønland om samarbejdet med Island.

Vi er glade for at se, at man vil opretholde eksisterende faciliteter på distriktssygehusene, så længe personalesituationen tillader det.

Serviceniveau

Debatten om serviceniveauet må bero på, at vi fra politisk side skal lære at prioritere mellem behandlingerne. Om servicen skal være på nuværende stade eller om det skal ændres.

Derudover, så bør man indføre øget brugerbetaling på den medicin, der ikke er livsnødvendig. Dette vil kunne frigøre midler, som ville kunne bruges til at forbedre lønforholdene, hvilket igen vil gøre det lettere at rekruttere og fastholde personale. Det bliver ikke en sjov beslutning, men ikke desto mindre en nødvendig beslutning.

Demokraterne mener, at de fremtidige telefon- og email-konsultationer vil spare tid for både patienter og behandlere, hvilket igen vil frigøre tid til reelle behandlinger. I redegørelsen står, at telefonkonsultation benyttes meget lidt. En af grundene til, at man ikke bruger telefon-konsultationer mener Demokraterne er, at det uddannede personale ikke taler grønlandsk, og at de grønlandsktalende medarbejdere ikke har de relevante kompetencer.

Demokraterne vil derfor pointere, at telemedicin og kompetencegivende uddannelser skal have første prioritet, inden reformen bliver en realitet. Ellers vil dette være en meningsløs ny omrokering! Man vil ikke opnå en større tryghed hos borgerne, ingen øget kompetence hos de ansatte og ingen forbedret service til borgerne.

Vagtberedskab i distrikterne

Distriktssygehuset vil fremover have akutberedskab, der fungerer som central telefonvagt for hele distriktet og have et stående udrykningshold for akut evakuering. Her mener vi igen, at dette kun kan fungere, hvis akutberedskab er tosproget og fagligt uddannet.

Fødsler

Antallet af fødsler uden tilstedeværelse af en autoriseret jordemoder er faldende. Dette er på grund af en målrettet rekruttering. Dog må det bemærkes, at de fleste jordemødre er vikarer. Når vi samtidig ser på, at sundhedsmedhjælpere, der i dag deltager i fødselshjælpen, ophører om 10 år, så må vi konstatere, at der er behov for en ekstraordinær uddannelsesindsats også på dette område. Dette mener Demokraterne må gå forud for ændring i fødselsbetjeningen.

Ved at kigge på Nunavut og Australien, ser man, at de er begyndt på en politik, som giver kvinderne mulighed for at føde i deres lokale samfund. Man giver kvinderne mulighed for at føde i nærheden af deres familier.

Demokraterne mener også, at vi burde kigge på:

1. Hvor skal de gravide bo under opholdet og hvad skal de beskæftige sig med?
2. Er der planlagt mulighed for fødselsforberedelse?
3. Hvad med deres børn derhjemme?
4. Hvad koster det samfundet i tabt arbejdsfortjeneste?

Vi skal med den stramme økonomi, som sundhedsvæsenet har, til at kigge på, om pengene ikke er bedre givet ud i uddannelsen af læger, jordemødre, sygeplejersker og grønlandske sundhedsassistenter. Dette for at opgradere og fastholde personale i nærmiljøet.

Uddannelse af sundhedspersonale

Dette er en af de vigtigste områder i hele sundhedsreformen, men den er ikke præcis nok. Hvilke videre-, efter- og kvalificeringskurser er det man taler om? Uden denne del af reformen er de andre dele ikke mulige.

Sundhedsplejen

Der burde tilbydes jordemødre, som er fastansat i det grønlandske sundhedsvæsen, de uddannelsstilbud, som giver dem mulighed for at arbejde i sundhedsplejen. Især på de steder hvor der mangler fastansatte sundhedsplejersker.

Jordemødre

I redegørelsen står der, at der søges oprettet yderligere jordmoderstillinger ved distriktssygehuse. Derfor er det meget vigtigt, at uddannelserne er i gang før reformen. Ellers opretter man stillinger, som ikke kan besættes.

Tandplejen

Demokraterne har flere gange udtalt, at vi ønsker al administration fjernet fra de enkelte tandklinikker. I dagens Grønland sidder der Chefdistriktstandlæger og laver budgetter, bogfører og andet kontorarbejde. Dette er ikke optimalt for tandplejen. Man kunne derfor samle denne administration på sygehusene eller eventuelt i en central regnskabsadministration for alle tandklinikkerne således, at tandlægerne bruger deres tid på tandpleje og ikke kontorarbejde. Demokraterne er klar over, at de enkelte tandklinikker i princippet allerede selv kan indføre dette ved at ansætte HK'ere i klinikassistent stillingerne. Da dette ikke er sket, mener Demokraterne, at dette må igangsættes centralt fra.

Demokraterne mener også, at man skal øge indsatsen for at få uddannet flere tandplejere, så forebyggelsen kan intensiveres.

Afslutning

Til sidst vil jeg spørge Landsstyret, om man har planer om at iværksætte en efteruddannelse for sygeplejersker på masterniveau med henblik på, at sygeplejersker fremover skal varetage nye opgaver, som i dag varetages af læger?

Til allersidst er det vigtigt for Demokraterne at fastslå, at der allerede et til to år efter reformens start skal udarbejdes en foreløbig evaluering af reformen således, at vi fra politisk hold med rettidig omhu kan rette op på eventuelle utilsigtede forringelser i forbindelse med reformen. Tak.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.
Og den næste taler er Godmand Rasmussen, Atassut.

Godmand Rasmussen, Atassuts ordfører.

Vi skal fra ATASSUT fremkomme med følgende bemærkninger til nærværende redegørelse om forslag til reform af sundhedsvæsenets struktur.

Det er meget vigtigt for ATASSUT at det grønlandske samfund er sikret en god sundhedsservice som de kan være trygge ved. Det er også med det formål at vi igennem adskillige år er fremkommet med forslag til en bred politisk sundhedsforlig, men desværre uden resultat, da de øvrige partier i Landstinget ikke har villet tilslutte sig dette.

Vi er i dag desværre i en situation, hvor der åbenbart pågår arbejde for at reducere lægestillinger i adskillige sundhedsdistrikter, vi er fra ATASSUT sikre på at vi ikke ville have været i denne situation, såfremt der var blevet givet mulighed for at kunne indgå forlig om de lovgivningsmæssige, økonomiske og ressourcemæssige rammer for sundhedsvæsenet.

Men ikke desto mindre er det en kendsgerning at Landstinget i dag bliver bedt om at tage stilling til hvorvidt adskillige distrikter fremover ikke længere skal have mulighed for direkte lægebetjening, vi vurderer fra ATASSUT at det ikke blot er fortvivlende men at det også er en erkendelse af afmagt overfor situationen.

Såfremt det skal lykkes at rekruttere og fastholde veluddannede medarbejdere i sundhedsvæsenet, og dermed sikret at befolkningen fortsat kan regne med at de får en god og forsvarlig betjening, er det en forudsætning at landets politiske ledelse sørger for at der er gode rammer for sundhedsvæsenet som de ansatte og befolkningen kan stole på.

Vi føler fra ATASSUT at dette ikke er forsøgt nået tilstrækkeligt, og at det derfor er meget svært at skulle tage stilling til de i redegørelsen stillede forslag.

Vi er i en situation hvor vi må kræve handlingskraft hos os selv og nøje vurdere hvorvidt vi skal være med til at bane vej for at en meget stor del af befolkningen i adskillige distrikter ikke længere skal have mulighed for at blive betjent af læger eller om hvorvidt vi skal finde alternative løsninger der kan sikre at sundhedsbetjeningen ikke bliver forværret.

Vi mener i ATASSUT at en reducere af lægedistrikterne kun kan komme på tale, såfremt der virkelig ikke er andre udveje, ydermere bliver det direkte indrømmet i nærværende redegørelse

at der ikke er overblik over hvilke konsekvenser der vil være for bemanningen samt hvilke økonomiske konsekvenser der vil være.

Der peges ligeledes på at der skal ikke lægges skjul på, at sundhedsvæsenets ledelse ikke som sådan kan stille nogen garanti for, at rekrutteringen bedres ved gennemførelse af samtlige reformforslag, ligesom der ikke lægges skjul på at det kan have betydelige konsekvenser for økonomien i en ny model.

Der lægges op til at de omkring 40 normerede lægestillinger bliver reduceret med ca. 6 stillinger og at lægerne skal koncentreres i 7 distriktslægeområder i stedet for 16 som i dag, ydermere lægges der op til at sygeplejerskerne skal overtage de lægelige opgaver i den forbindelse.

Vi mener som sagt i ATASSUT at sådanne skridt bør betragtes som allersidste mulighed, andre muligheder må først undersøges forinden tanken om at fjerne muligheden for lægebetjeningen i så mange distrikter bliver taget op til diskussion. Vi må kræve af os selv at finde optimale lovgivningsmæssige og økonomiske rammer for sundhedsvæsenet.

Det er i dag umuligt at gisne om hvilke konsekvenser det vil have for bosætningsmønstret i forbindelse med afskaffelsen af ensprissystemet, forringelserne i trafiksystemet og oplægget til en kommunesammenlægning og ikke mindst de initiativer der har til formål at opfordre befolkningen til at kunne flytte efter hvor arbejde findes.

Med henvisning til de ovennævnte forhold, må vi tænke os godt og grundigt om, og vi må overveje hvorvidt det vil være passende at tage stilling til om hvorvidt så radikale ændringer indenfor sundhedsvæsenet skal implementeres. Og eftersom nærværende forslag til ændringer er fyldt med usikkerhed omkring konsekvenserne, skal vi fra ATASSUT på det kraftigste advare om at en sådan tilslutning kan få uoverskuelige konsekvenser for den grønlandske befolkning.

Det er derfor nødvendigt at vi klart tilkendegiver hvilke prioriteringer der bør være for at kunne rette op på situationen.

Vi må løbende vurdere hvorvidt uddannelsesindsatsen samt de arbejds- og lønmæssige forhold der bliver tilbudt er nok til at kunne sikre dækning på behovet for veluddannede medarbejdere indenfor sundhedsvæsenet. Grønlands sundhedsvæsen skal rustes op til at kunne konkurrere med andre landes sundhedsvæsen, distrikterne i landet, uanset om det er yderdistrikterne skal rustes op til at kunne tiltrække arbejdskraft. For at disse forudsætninger kan blive opfyldt er det en forudsætning at de lovgivningsmæssige og økonomiske rammer er sikret.

Vi kan fra ATASSUT godt se de mange fordele og forbedringer indenfor sundhedsvæsenets ydelser, en udvikling af telemedicin vil føre med sig, derfor mener vi at det er nødvendigt at finde midlerne, her estimeret til op til 30 mio. kr., således at telemedicin fremover bliver en naturlig del af sundhedsvæsenets ydelser.

Derudover mener vi i ATASSUT at indsatsen for at bekæmpe de såkaldte livsstilssygdomme skal oprustes. Vi må som enkelte borgere se alvoren i øjnene og begynde at arbejde målrettet for at holde os så sunde som muligt, for et bedre helbred hos den enkelte vil resultere i at vores gravide, børnene, de unge, vore ældste samt de svage i samfundet kan få garanteret optimal betjening af sundhedsvæsenet, derfor må vi som enkelte borgere kræve mere af os selv og sørge for at holde os så sunde som muligt.

Som vi allerede har udtrykt dette, kan vi fra ATASSUT ikke uden videre deltage i arbejdet for at reducere lægedistrikterne, og vi kan derfor ikke deltage i de radikale ændringer der lægges op til i nærværende forslag.

Vi skal på baggrund af dette opfordre til at de politiske rammer for sundhedsvæsenet bliver genstand for kulegravning, og såfremt det derefter viser sig at der vitterlig ikke længere er andre muligheder at nærværende forslag først bliver taget op til behandling.

Det var hvad vi fra ATASSUT havde at fremkomme med til nærværende redegørelse.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.
Og den næste er fra Kattusseqatigiit Partiiat Mogens Kleist.

Mogens Kleist, Kattusseqatigiit Partiiats ordfører.

Vi vil fra Kattusseqatigiit Parti kommentere oplægget fra Landsstyremedlem for sundhed og miljø om Redegørelse om forslag til reform af sundhedsvæsenets struktur, således.

Vi betragter Landsstyremedlemmets oplæg som interessant, idet vi er vidende om behovet for tilpasning af sundhedsvæsenets struktur.

Meget er nævnt og ligeledes kan vi se der skal rettes op på store ting.

Vi er jo alle bekendt med de mange ord der bliver ytret ifm. sundhedsvæsenets struktur, f.eks; limousinejordemoder, -sygeplejersker samt -læger. De meget omtalte store udgifter for samfundet. Idet vi jo hører om de høje månedsløn. Vi hører at deres løn deres løn ligger imellem 60.000 – 90.000 kr. om måneden, vi synes fra Kattusseqatigiit Parti det er på tide at rette op på sådanne forhold.

Desuden mener vi det er på tide med en restrukturering af sundhedsvæsenet. Grundlaget for vores udtalelse er den store mangel af læger, kirurger, sygeplejersker samt andet arbejdskraft indenfor sundhedsvæsenet i enkelte steder.

Til Landsstyrets oplæg om deling af sundhedsvæsenet til 7 større dele vil vi kommentere således; Vi er glade for planlægningen, idet man kan opnå at tackle i højere grad arbejdsløsheden. Også fordi den vil åbne muligheden for en god rettelse af serviceringen, men der er desværre et men, vi har bemærket at reformen af sundhedsvæsenet er konsekvensen af centralstyre samt tendens til udelukkelse af omverdenen.

Byer der vil stå uden læger hævder i pressen at det er som om politikken bag G-60 vil gentages samt at en større utryghed er skabt i disse byer.

Vi vil fra Kattusseqatigiit Parti gerne vide hvilke foranstaltninger der vil foretages i de enkelte byer uden læger og blot sygeplejersker, når indbyggerne kommer til skade, eksempelvis i Ittoq-qortoormiit. Det er jo mærkbart i byer uden læger at sygeplejerskers ansvarsområde er begrænsede. Kan Landsstyret sikre at vedholde servicen?

Vedrørende telemedicin vil vi sige at der vil være større forbrug. Det der skal huskes i de mindre byer er at klart ajourføre de ansattes rettigheder ved større og alvorligere tilfælde, for hvad kan en sygeplejerske i det afsidesliggende gøre, når man ikke kan komme til pga. dårligt vejr, ved ulykkestilfælde?

Vi vil nævne at det er vigtigt med at have efterfølgende kurser for ansatte i sundhedsvæsenet. Det er anbefaleligt ved øjekast på det økonomiske at der bruges 600.000 kr. årligt heri, og dog vil vi fra Kattusseqatigiit Parti sætte spørgsmålstegn ved omfanget, idet vi gerne vil vide hvem der skal på kursus af disse penge? Læger? Jordemødre, sygeplejersker eller hvem? Samt hvordan vil kurserne foretages?

Angående personaleforhold vil vi sige at det er beklageligt at tallene i side 9 ikke virker overraskende, det anstrengte personalebehov. Idet sat i % er 43% af de forskellige stillinger besatte, perspektivet sat udenom Nuuk. Stigningen af faldet kan vi kun gætte, kortere varige ansættelser via vikarbureauer.

Fra Kattusseqatigiit Parti vil vi sige at udenlandske vikarbureauer nu er godt udnyttet pga. ansættelsesforholdene. Idet det i dag er muligt for enhver at komme til vores land i kortere periode, oven i købet velbetalt, det er derfor vigtigt for os at man grundigt holder øje med ansættelses lønnen.

Desuden skal vi nævne at sundhedsvæsenets bearbejdelser stadig skal fremmes i fremtiden for at undgå overflødige lægebesøg. Ikke mindst skal oplysningskampagner om helbred stadig forøges. Man er nødt til at stræbe efter bedre forskellige muligheder ved fastansættelse af læger, sygeplejersker og andre stillinger der er behov for, f. eks ved; løn, efteruddannelser og andre. For derved kan vi tackle brugen af udenlandske vikarbureauer. Ikke mindst ved tæt samarbejde med vedkommende foreninger. Hvis store planlægninger skal realiseres, er man selvfølgelig nødt til at rette op på forskellige ting.

Hvor store bliver omkostningerne, millionerne drøftet heri er ikke få.
Hvordan vil Landsstyret dække disse inden sagen fortsættes?

Idet det muligvis ikke er det sidste af debatten er vi rede på deltagelse i debatten samt håber på besvarelse af vores forespørgsel.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingsformand Jonathan Motzfeldt, Siumut.
Næste taler er Esmar Bergstrøm, løsgænger.

Esmar Bergstrøm, Løsgænger.

Indledningsvis vil jeg sige tak til landsstyremedlemmet for sundhed for at have fremlagt denne redegørelse, den fortæller om at vi befinder os i en meget dårlig rekrutteringssituation, den er ikke særlig ønskelig, ikke desto mindre er den reel.

Dette reformforslag, vil ikke nødvendigvis gøre det billigere at drive sundhedsvæsenet, selv om det bliver gennemført i dets fulde omfang.

Vi har mange investeringer der skal laves før det overhovedet kan lade sig gøre, det drejer sig både om telemedicin og uddannelse, hvis nogle af vore sygeplejersker skal opkvalificeres til "minilæger" så skal vi starte allerede nu med at uddanne dem som vi kan forvente vil blive værende her, på de stationer som ikke i fremtiden skal være sygehuse.

Det er desværre sådan situationen er blevet, jeg mener at vi også skal begynde at søge læger, sygeplejersker og andet sundhedsfagligt personale udenfor de nordiske lande, mere intensivt end vi måske gør i dag.

Det er muligt at de ikke opfylder de krav vi stiller, så må vi lave de nødvendige opkvalificeringer af dem som kommer fra udlandet.

Alle er enige om at det bliver et nødvendigt onde at lave nogen ændringer, ændringer som vil forringe servicen i sundhedsvæsenet, ikke desto mindre meget nødvendige ændringer.

Peqqissaasut kattuffiat har en del indsigelser, de er meget forståelige, de ønsker ikke nogen forringelser, hverken af deres arbejdsvilkår, eller deres betjening af de patienter som skal komme hos dem.

Derfor mener jeg som der også er beskrevet at vi ikke skal nedprioritere nogen sygehuse før alle muligheder er udtømte, også rekruttering i andre lande.

På en eller anden måde skal vi også have lagt nogle realistiske planer for de langsigtede sundhedsfremmende og forbyggende aktiviteter, eventuelt ved at omrejsende omrejsende medarbejdere rundt til de steder hvor behovet er størst.

Det er sørgeligt at vi nu kun har hver tredje distriktslæge ansat, mod at vi tidligere havde hver anden, det bør også undersøges hvad vi kan gøre for at få lægerne ansat, man kunne måske finde en model hvor de samme læger kom tilbage i korte perioder, på samme måde som man gør med skibsbesætninger, de er for nogles vedkommende fem uger ude og fem uger hjemme, det kunne være en rotation man kunne bruge nogen steder, tilsvarende kunne man lave for andre personalegrupper.

Igen må det konstateres at vi ikke har penge til de mest nødvendige ting, vi er nødsagede til at finde andre indtægter, jeg har nu nævnt en forhøjelse nogle gange, men en brugerbetaling på medicin til de mere velstillede grupper kunne også være en løsning.

Brugerbetaling til voksne når de skal til tandlæge kunne være en anden løsning, den behøver ikke at være dyr, men den skal kunne gøre en forskel og forhåbentlig være med til at forebygge, således at vi bliver bedre til at passe på vores tænder.

Selvom vi nedprioriterer udgifterne til vikarbureau personale, så tvivler jeg meget på om vi får flere fastansatte, men vi kan håbe på at flere lokale vil vende tilbage til deres hjemsteder og være med til at gøre sundhedsvæsenet bedre, når de har endt deres uddannelse.

En af de ting der fylder meget er flere legale provokerede aborter end der er fødsler, her kunne det være ideelt, allerede i folkeskolen at sætte ind med forebyggelse på et tidligt stadie, man kunne lade sundhedsvæsenet, med et rejsende team samarbejde om forebyggelsen af aborter og prævention af forskellig slags.

Jeg vil gerne spørge landsstyret om vi kan forvente flere evakueringer i fremtiden?

Et andet stort problem er bioanalytikere, dem kan vi åbenbart heller ikke få ansat, man er nødt til at regne ud hvordan vi hurtigst muligt kan få foretaget de nødvendige prøver og få dem undersøgt, hurtigst muligt, for at patienten ikke skal vente længere tid end højst nødvendigt.

I afsnit 4 skriver man at, man vil beholde sundhedsbetjeningen som minimum på nuværende ni-

veau, dette er jeg enig i, men jeg kan ikke se, hvordan det i praksis skal kunne lade sig gøre, når ikke kan skaffe personale, og man forventer at det bliver værre i fremtiden. Med disse bemærkninger vil jeg tage redegørelsen til orientering, det er ikke en ønsket situation, men desværre nødvendigt, i denne situation drejer det sig om at vælge det mindste af to onder.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Vi siger tak. Så er det Landsstyremedlemmet for Sundhed og Miljø med en besvarelse.

Agathe Fontain, Landsstyremedlem for Sundhed og Miljø, Inuit Ataqatigiit.

Jeg siger tak til samtlige partier. Om redegørelse om forslag til reform af sundhedsvæsenets struktur, og de besvarelser de fremkom med. Langt flertallet mener jeg, de har haft en god forståelse for redegørelsen, at den nuværende reform kan vi ikke fortsætte med.

Og jeg mener, at vi i fremtiden, med hensyn til de ydelser vi kan yde fra sundhedsvæsenet, og med hensyn til servicen overfor borgerne, at hvis vi skal bibeholde det nuværende niveau, og hvis vi skal kunne yde hurtig hjælp, så må vi få ændret strukturen.

I vores nuværende struktur, som jeg også indledte med i min redegørelse, gør at det giver meget store problemer med hensyn til rekruttering udefra. Og hvis vi prøver på at anskaffe nogen, og ikke kan gøre noget, og hvis vi ikke gør det, og hvis vi fastholder denne struktur i fremtiden, eller hvis vi bibeholder den, og blot er afventende, og ikke får ændret vores struktur, og så allerede har konstateret hvor stort problemet er, uden at fremkomme med nogle forslag, og ikke kom med nogle initiativer til, så mener jeg at det er udvisning af uansvarlighed. Fordi vi allerede har konstateret, hvordan problemet er, så kan vi ikke blive ved med at overse det. Og derfor er det nødvendigt med en reform af strukturen, ligesom man har fastsat at der skal komme en redegørelse i 2007 fra Landsstyret.

Og til partiernes ordførere, først til Siumuts ordførerindlæg. Siumut har god forståelse for, at det er nødvendigt med omstrukturering, og de ønsker også at der sker forbedringer, og hvorfra, med hensyn til at det tydeliggør at man kan være bange for at der kommer en lægemangel. Selvfølgelig er vi også bange. Og vores ængstelse indebærer, at vi ønsker at der skal ske en omstrukturering.

Man ønsker selvfølgelig ikke hvem som helst, og heller ikke for sundhedsvæsenet, at der ikke skal ansættes lægemidler. Men med hensyn til, når vi er vidende om hvordan vores struktur i dag er, at man kan komme til at risikere at skulle mangle medarbejdere, og ikke gør noget ved den fremtidige. Og hvis vi ikke gør noget ved den, så kan vi allerede konstatere, at det er meget nødvendigt på det område at lave en strukturændring.

I forbindelse med det som de spurgte om i redegørelsen. Men med hensyn til den fremtidige brug af sygeplejersker, og det de har nævnt, og som Peqqissaasut Kattuffiat har fremkommet med høringsvar, og de spørgsmål de stiller det er, her tænker man på at man kan fastholde sygeplejerskerne i bygderne, og hvor man kun yder et lille kursus. Selvfølgelig er det ikke hensigten med det. Og hvis Landstinget tager redegørelsen til sig, og hvis Landstinget til efterretning, og kommer med indstillinger, så vil vi selvfølgelig starte arbejdet. Man vil starte høringerne. For når Landstinget kræver sådan, så skal der gennemføres høring til kommunerne, til organisationerne, til de forskellige interessegrupper.

Jeg skal gøre opmærksom på, at der er tale om en redegørelse. Efter der er blevet fremsat en re-

degørelse, og efter der er sket nogle høringer, og når vi så har fået høringssvarene, så vil der først blive fremlagt beslutningsforslag. Måske allertidligst i foråret 2008. Og derfor, med hensyn til de anbefalinger der er sket i denne redegørelse, og de fremtidige metoder man kan bruge, med hensyn til videreuddannelse af sygeplejersker, som man har nævnt flere gange, det er at man efteruddanner sygeplejersker på masterniveau. Og vi indstiller, at man i forbindelse med videreuddannelse, og i og med at de får større ansvar til at de videreuddanner sig, end den uddannelse de i dag har. Når de har fået denne uddannelse, så skal de selvfølgelig få et ansvar efterfølgende.

Det er derfor at man fra Landstinget, og efter høring, og når der er stillet krav om den, så skal vi selvfølgelig starte planlægningen og medtage beslutningsforslaget, og så fortsætte med det videre arbejde omkring planlægning.

Med hensyn til vores behov for faguddannet personalet, det er essensen, som Siumut fremkom med, og at man i de videre uddannelser i dag, og først ved at kunne gøre det, så er det jo meget vigtigt her i denne omstrukturering, at så må der ske videreuddannelse på alle niveauer, hvis vi skal oprette flere veluddannede sygeplejersker eller noget andet arbejde. Og essensen er så, at disse først kan opnås, efter gennemførelse af en videreuddannelse og efteruddannelse.

Og Siumut kom også ind med, som et eksempel, hvor et lærerægtepar med børn finder det vigtigt, at der kan være mulighed for at kunne gå til læge, det steder hvor de skal arbejde. Selvfølgelig ønsker vi også dette forhold allerhøjst. Men i dag er forholdene sådan, der kræver at der skal ske en omstrukturering. Og på baggrund deraf, at man giver de mest optimale muligheder, og vi vil gerne fremkomme med en planlægning, således at vi kan overvinde problemerne. Og de forskellige metoder det blev nævnt i redegørelsen, de kan være forskelligartede.

Og telemedicin kom man også ind på fra Siumuts side. Der er allerede lavet en opstartsfase, som man kan se som det første skridt. Og man har lavet nogle forskellige videokonferenceudstyr, og brugen det det ikke nok, det er i opstartfasen. Men det næste skridt må så tages. Og i det næste skridt, så vil jeg, som de allerede har været inde på, vil være nødvendigt med videreuddannelse, om hvordan man kan bruge udstyret. Og de forskellige erfaringer man har i udlandet, det har man lavet nogle undersøgelser om, hvordan brugen af telemedicin er i Alaska. Og vi forestiller os, at der skal ske en mere tydelig undersøgelse af, hvordan brugen af telemedicin er i f.eks. Norge.

Selvfølgelig, med hensyn til brugen af telemedicin, så skal vi finde ud af, hvordan vi kan få tilpasset telemedicin til vort land. Og det vil så være udgangspunktet.

Med en god udnyttelse af telemedicin, og ved at kunne udnytte den, det er en af de vigtigste muligheder i fremtiden. Fordi det er konsultationer, fra steder hvor man er beliggende langt væk. Og der kan også gennemføres forskellige opgaver, og der kan så gennemføres oftere lægekonsultationer ved brug af disse udstyr.

Siumuts ordfører kom ind på, om hvor meget det vil komme til at koste med hensyn til menneskeliv. Selvfølgelig er jeg fuldstændig enig i, at et menneskeliv der er noget som vi altid skal beskytte. Og så kan vi ikke overse den udvikling, fordi vi skal beskytte menneskelivet. Vi må have andre måder, uanset om der er tale om rekruttering og mangel på sådan nogen.

Det er også noget som de har nævnt igen i Siumuts ordførerindlæg, at man kan videreuddanne sygeplejerskerne, og give dem større ansvar. Det, når der kommer en indstilling omkring dette, så vil det ske. Og så hvor stort et ansvar, efter vi har gennemført sådan nogle videreuddannelser el-

ler efteruddannelser, så vil det være meget afgørende, efter vi har taget stillingtagen, at der er meget klare retningslinier. Det må man så have. Og hvor stort ansvar skal de så have, efter vi har fået dem videreuddannet? Hvor går ansvaret hen til, og hvor stor medbestemmelse har de? Og Hvad kan de så udføre, i forbindelse med at gøre brug af dette udstyr. Og hvornår skal de så kunne videreføre nogle opgaver til lægedistrikter og sygehusdistrikterne?

Lægemanglen, det er ikke kun udbredt her, men også udbredt i Skandinavien. Og det seneste vi har hørt, det kan være at tage som et eksempel, at der er lægemangel i Danmark, i Vestjylland, og de ansætter 150 indiske læger, og får dem ansat og videreuddannet, og kræver at de skal kunne tale dansk, og opfylder de krav. Det er allerede i gang.

Vi er også vidende om, når problemer starter i Danmark, at de så har en meget hurtig afsmittende virkning her i landet. Og derfor kan vi også aflæse, hvorhen man er på vej. Og det er meget afgørende.

Med hensyn til udefra ansættelser. Vi er ikke tilbageholdende med at kunne ansætte læger udefra. Det har vi allerede taget i brug i dag. Som eksempel er vi i gang med at skulle ansætte to polske læger. Men der stilles nogle krav fra sundhedsvæsenet om, at de skal have godkendte autorisationer til at kunne virke som læger. Og der er også krav om, at de skal kunne bruge af de skandinaviske sprog. Derfor har vi nogle forskellige opgaver vi skal udføre på det område, fordi vi kan ikke overse de forskellige krav der stilles i den forbindelse.

Inuit Ataqatigiits ordfører kom med en meget god forståelse for den redegørelse, og det vil jeg sige tak for, og at der er grund til at have en god planlægning. Og Inuit Ataqatigiit kom også ind på i sit svar, og kom med en opfordring om, at vi gør det attraktivt for vore unge at kunne blive læger og sygeplejersker, og at vi allerede igangsætter sådan en planlægning på det område.

Ja, vi gennemfører sådan en opfordring på alle områder på nuværende tidspunkt, og det vil vi gerne fortsætte med. Og mener, og det vil vi gerne præcisere, at det problem der er gældende alle steder, det må vi vende om, og gøre noget ved. For hvis vi skal have læger, sygeplejersker og bioanalytikere, og hvis vi skal lave nogen planlægning, så må vi vende det om, at det skal være et spændende og attraktivt, Grønland, at kunne arbejde som læge i. Og den viden man har på Arktis, at man har en speciel arktisk viden. At det er noget der skal gøres attraktivt, således at det bliver spændende at skulle tage til Grønland, til at arbejde udefra, hvor vi skal kunne tiltrække eksperter i Arktis, hvor andre ikke kan arbejde. Hvor de skal kunne gennemføre forskning og blive master.

Og Inuit Ataqatigiit har også god forståelse for, at vi er placeret i en alvorlig stilling. Og derfor, med hensyn til den fremtidige omstrukturering så, uden at få formindske forholdene for samfundsborgerne, i forbindelse med vores fremtidige omstrukturering, det er så den indstilling som ... fremkom med. Og derfor, når vi allerede ved hvordan forholdene er, hvordan det ser ud til, og ikke gør noget ved dem, det er en gentagelse af det som jeg allerede har sagt, som Inuit Ataqatigiit fremkom med. Vi er nødsaget til at få ændret forholdene, end det er tilfældet i dag. Det har jeg allerede nævnt.

Inuit Ataqatigiit kom ind på videreudvikling og udbygning af telemedicin, og det er jeg glad for. Og i forbindelse med at vi via telemedicin, hvordan vi bedre kan få det udnyttet i forbindelse med lægekonsultation, det har man også nævnt. Og man spurgte også om, i forbindelse med vores videreuddannelse, om disse midler, der er afsat til disse, er nok.

Selvfølgelig er det noget, efter debatten i Landstinget, og der så er gennemført høringer. Og når der også er gennemført høringer på kysten og i det videre arbejde, så skal vi få det vurderet endnu bedre. Men man kan også regne med, at disse midler ikke er nok, i forhold til at der skal afsættes yderligere 600.000 kr., end det vi bruger i dag. Men det kan også være, at det bliver mindre. Men der er noget der vil blive klarlagt i forbindelse med fremtiden.

Og i forbindelse med videreuddannelse, som jeg allerede har nævnt tidligere, at der skal udstikkes meget klare retningslinier, som Inuit Ataqatigiit også her har efterlyst. Der vil jeg gerne gentage, at uanset hvilken beslutning vi tager, så er der behov for at få udstukket meget klare retningslinier, således at der ikke kan herske tvivl om, hvad for nogle opgaver der skal udføres.

Og med hensyn til tandplejen kom man også ind på fra Inuit Ataqatigiit, hvor vigtigt det er. Og i dag, det blev nævnt at det er allerførste gang der er afsat en tandbørstningsdag i verden, og det kan vi blot være glade for, at Grønland er et foregangsland. Og håber så på, at vore børn tidligt vil have børstet deres tænder meget godt i dag.

Og med hensyn til at man kan overveje en obligatorisk tandbørstning i de mindre klasser i skolerne. Og jeg håber så på, at der vil være en god forståelse for kommunerne af, hvor vigtigt det er. Fordi i de forskellige børneinstitutioner, som eller har været udbredt, med hensyn til tandbørstning hos børnene, så har man også sagt at det er noget som forældrene har ansvaret for. Forældrene har ansvaret for at børnene børster deres tænder, og børneinstitutionerne skal ikke have det. Men det er noget som er børneinstitutionernes egne bestyrelser tager, og så er det noget som kommunerne selv kan tage beslutning om.

Men når der opstår sådan nogle tilsvarende debatter, som det er i dag, og på baggrund deraf, så er det meget ønskeligt at der sker en bedre tandpleje, end det er tilfældet i dag.

Og så er det Inuit Ataqatigiit der præciserer vores ansvar, og at vi alle sammen har ansvar for vores sundhed. Og den overbebyrdelse overfor sundhedsvæsenet, så kan vi også lave noget forebyggende arbejde, i og med at vi passer bedre på vores helbred. Og derved kan vi få formindsket sundhedsvæsenets ydelser. Og vi siger også tak for deres ønske om, at vi skal arbejde godt.

Og så er det Demokraternes ordførerindlæg, Astrid Fleischer Rex, der på det område udviste meget stor interesse for redegørelsen, og den gode forståelse hun har udvist. Hun efterlyser også ansættelser fra udlandet.

Som jeg allerede har sagt, så er vi ikke tilbageholdende. Vi er allerede gået i gang med det, men der følger også nogle fra sundhedsvæsenet, som vi også skal følge. Og det er nødvendigt.

Og med hensyn til ansættelser, så kom man ind på børnepasningsforhold. Det er noget som mange kommuner er meget opmærksomme på. Også fordi der er flere der ønsker faguddannet personale. Og med hensyn til personalet i sundhedsvæsenet, ...

... af læger. Og det ønsker derfor også derfor, og de er også meget opmærksomme på, at der skal gives de mest optimale forhold på det område.

Så vil jeg også lige gøre opmærksom på, som Demokraterne også efterlyser, at når vi har debatteret denne redegørelse, så starter vi høringen af den hos samtlige parter. Og det er så i forbindelse med viderebearbejdning af høringssvarende. Og vi regner så med, at vi til foråret 2008 først vil

kunne fremsætte et beslutningsforslag.

Selvfølgelig er alle disse høringer meget vigtige. Og der er også flere der kom ind på, at det er sygeplejerskernes organisation Peqqissaasut Kattuffiat, der skal blive hørt, og det indstiller man. Jeg skal gøre opmærksom på, at redegørelsen i Landstinget, det er noget som vi har fundet vigtigt, at den først skal fremlægges overfor Landstinget. Og når der så er sket høringer, og vi skal så gøre det efterfølgende.

Jeg skal gøre opmærksom på, at i forbindelse med udarbejdelsen af redegørelsen, så er det læger, sygeplejersker og andre, som arbejder netop med disse, også medlemmerne i Peqqissaasut Kattuffiat, har været med til udarbejdelsen af denne redegørelse. Og de har så været med i et stort omfang. Og selvfølgelig, den viden de har indhøstet i det mangeårige arbejde, det har vi også medtaget. Og derfor, at de har haft nogle repræsentanter i udarbejdelsen, det er noget vi må takke for.

Der blev spurgt om fra Demokraterne, om samarbejdet mellem Qaanaaq og Pituffik, om man vil videreføre det i fremtiden. Det regner vi fuldt ud med vil være tilfældet. Fordi vi kan ikke undvære Pituffik eller Thule Air Base. Og det samme med vores samarbejdsaftale med Island, hvor der kan ske nogle evakueringer fra østkysten til Island.

Så blev det også nævnt fra Demokraterne, at vi skal udnytte telemedicinen. Der er først lægekonsultationer via telefon og emails, og kontakten mellem telefon og mail, det er noget der kan siges, det er med i opstartsfasen af telemedicinen, hvor man først kan have en telefonisk kontakt og mail. Det kan så blive udbygget.

Fordi telemedicin, efter dens opstart, er blevet udbygget således, hvor det så bliver sagt, at brugerne, at lægekonsultationerne i forbindelse med brug af telemedicin, så er man også begyndt at opdage sygdomme, som ellers ikke vil blive fundet ud af i forbindelse med almindelige lægekonsultationer. Det er sådan noget man kan finde ud af, i forbindelse med den videre udbygning af udstyr.

Det er derfor jeg tænker på, at der er nogle læger der kom til lægekonsultation, så fik jeg frem og tilbage. Og hvis de så havde brugt telemedicin, så ville de have opdaget nogle andre sygdomme. Og derfor, med hensyn til den videre udvikling og udbygning af telemedicin på medicinsk område, det giver os op for at kunne udnytte mange flere forskelligartede muligheder.

Og her i redegørelsen, hvor vi har fået den delt op i 7 forskellige distrikter, og der er tale om hvor, fordi vi i dag har 16 distrikter, og hvilke, det er ikke så meget afgørende, hvor stort antal distrikter der er. Det er det største opgaver de skal udføre, det er mere administration. Og selvfølgelig, med hensyn til administration, det kan struktureres på hvilket som helst sted. Men at det så bliver gennemført i størst muligt omfang, og bliver styret af disse distrikter, det er det mål vi har sagt.

Og fra Demokraterne så er det jo så videreuddannelse af sygeplejerske til et masterniveau, det er noget som vi helst vil arbejde for. Jeg mener, at hvis vi fastholder dette, så vil det have et meget godt resultat. Det er så den videreuddannelse, som man fra Demokraterne finder meget vigtigt, og så videreuddannelse indenfor telemedicin, det er noget som de har nævnt.

Og så er det Atassuts ordførerindlæg. Og de startede med, det er ligesom om de har forstået derhen ad, at det er et beslutningsforslag. Men som sagt, så er der tale om en redegørelse, som efter-

følgende skal sendes til høring.

Og de fremkom med flere gange, at der er tale om et beslutningsforslag, og kom med en indstilling. Det skal jeg lige gøre opmærksom på, at der er tale om en redegørelse, som blev fremlagt. Og efter den er blevet debatteret i Landstinget, så skal den sendes til høring. Og efter høringssvar, så vil der dukke mange forskellige indstillinger og anbefalinger op. Det er jeg overbevist om.

Og Atassut startede med, at de tidligere har fremsat forslag til reform. At de har efterlyst forslag til et bred politisk sundhedsforlig. Dengang var jeg med i Sundhedsudvalget. Og det er så Atassuts ønske, og det daværende Landsstyremedlem Asii Chemnitz Narup har vi afholdt 2 dages seminar, hvor det er hele udvalget, og sammen med Finansudvalget. Men desværre, i forbindelse med debatten, at de ønsker fra Atassut, så kan jeg huske, at der var ikke fuld opbakning til det fra Atassut. Men det oplæg der blev fremlagt, at det skal bearbejdes politisk. Det blev bearbejdet. Og de to udvalg kom med meget klart, allerede dengang, at vi går hen imod et alvorligt stade. Og derfor, som de har efterlyst i deres start, det er noget der allerede er sket, også fordi vi allerede har behandlet dette i udvalget.

Og så er det ligesom om vi har taget nogle initiativer til at vi ikke længere skal have nogle læger. Det er noget som Atassut har forstået. Jeg skal gøre opmærksom på, at det er ikke målsætningen, og det her heller ikke hensigten. Men i dag ved vi hvordan situationen er, og hvor vi går hen imod. Og det blev så redegjort for i redegørelsen. Og vi kom med nogle indstillinger, som så skal sendes til høring, om hvordan vi så kan få overvundet disse eventuelle problemer. Og når det så har været debatteret, så kan man selvfølgelig stille forslag om efterfølgende, hvordan de så vil kunne videreføres.

Og så, med hensyn til Kattusseqatigiit Partiiat, og så for deres gode forståelse, det siger jeg også tak for. Og så at vi kun har afsat 600.000 kr. til videreuddannelse, det har de kommenteret. Der har jeg sagt, at man i det videre arbejde, så vil det blive tydeliggjort, disse.

Og det der blev nævnt, at vi kun dækker 43% af de fastansatte, det er også korrekt. Og dette påviser blot, hvordan vores stade er. Det er at man gennemfører en meget alvorlig rekrutteringsproces. Men uanset det, så er der kun 43% af de forskellige stillinger, der er blevet besat. Og derfor prøver vi så på at dække de resterende ved at bruge vikarer.

Og jeg skal så gøre opmærksom på, at vores brug af vikarer, som vi også har nævnt her i denne redegørelse, at vores brug af de meget dyre vikarbureauer, det prøver vi på at få begrænset. Fordi man har målsætning om, at vi skal ophøre med at bruge vikarbureauer. Men vi kan blot komme meget let hen til disse dage, hvor vi ikke længere kan få fat i disse meget dyre vikarer. Og hvis vi ikke kan få fat på dem, og hvis vi ikke har lavet nogen ordening, så vil vi henne, hvis vi ikke har lavet en løsning på de problemer vi har, hvor vi ikke længere kan få fat på disse meget dyre vikarer.

Og de efterlyser hvor store omkostningerne så kan være. Og den efterlysning fra Kattusseqatigiit Partiiat, der vil jeg blot henvise til de høringssvar der vil blive fremlagt i forbindelse med gennemførelse af høring.

Og så er det Esmar Bergstrøm, og hans udmelding. Han har også haft en meget god forståelse for, hvor store problemer, med hensyn til ansættelser udfra. Han peger så på, som den allerførste, at man i forbindelse med videreuddannelse, at det kan blive nødvendigt, som Esmar Bergstrøm også

har tydeliggjort, at vi i forbindelse med vores videreuddannelse til masterstillingerne af sygeplejerskerne, det er må måske være et af de første vi må tage fat på, hvis vi skal kunne gennemføre videreuddannelserne meget hurtigt.

Og så har han haft en god forståelse for de forskellige stillinger i sundhedsvæsenet, at der er et meget stort behov for ansættelser.

Jeg mener så, at jeg vil gerne sige tak til jer alle sammen. Jeg mener, at flertallet har forståelse for, hvor alvorlige vores problemer er. Hvor det er tvingende nødvendigt med initiativer. For hvis vi ikke gør det, så ville vi ikke have haft kendskab til ansvaret. Derfor er det meget nødvendigt, at laver nogle tiltag på en eller anden måde. Tak.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Og den næste er Mogens Kleist fra Kattuseqatigiit Partiiat. Og efterfølgende Jens Lars Fleischer.

Mogens Kleist, Kattuseqatigiit Partiiats ordfører.

Tak. Jeg siger tak for Landsstyremedlemmets besvarelse, med hensyn til partiernes indlæg. Forskellige indlæg, fordi vi har forskellige udmeldinger.

Vi finder det fra vores side væsentligt, at i forbindelse med kommunesammenlægning, altså sådan at der sker en undersøgelse, ligesom man har gjort det i forbindelse med kommunesammenlægningen, således at man optager et samarbejde med KANUKOKA, hvor man skal etablere 4 store kommuner. Fordi der sker store drastiske ændringer, nemlig at der sker forskellige borgermøder i de forskellige byer, således at de relevante parter indkaldes til et samarbejde.

Jeg vil også lige anbefale overfor Landsstyret, eftersom vi har nævnt telemedicin, at der sker yderligere undersøgelser. Ud fra det jeg kan huske, da var med i Nordisk Råds arbejdsgruppe, og da jeg var på rejse i Nordnorge, så bruger de telemedicin i høj grad, hvor vi så fik en redegørelse, således at vi bedre kan udnytte denne redegørelse fra dengang.

Når der sker akut evakueringer, så tager det 8 timer, ved at chartre et mindre fly, ved transport til Danmark. Det er værd at undersøge nærmere, hvorfor vi ikke bruger Island, som er meget nærmere, og hvor vi kan bruge mindre end 4 timer. Som et eksempel kan vi nævne, at dengang da Landstingsformanden blev akut syg, hvad skulle han have gjort, hvis vi ikke havde haft Island? Hvis han skulle transporteres op til 8 timer?

Vore nabolande, Island og Canada, vi må så samarbejde med dem der. Hvorfor skal alting henvises til Rigshospitalet, som er mange tusinde kilometer væk herfra? Vi må altså finde vore muligheder i vore nabolande. Derved så synes jeg, at det, at vi muligvis kan redde menneskeliv.

Det er tandbørstningsdag i dag. Og med hensyn til tandplanen så vil jeg gerne sige, at når vi har en uddannelse i Danmark for tandlæger, så må vi ligesom kræve, der er efterhånden mange private tandlæger her på kysten, men her i Nuuk, så har vi akut mangel på tandlæger, hvor vi så må bruge en hel del tid på at blive henvist til en privat tandlæge. Disse forhold burde rettes op, synes jeg.

Det er også mig en glæde, at sundhedsdistrikterne i Sisimiut og Maniitsoq har forebyggelsesarbejde i gang. Så synes jeg, at sådanne initiativer burde tages op, ligesom ved at direktoratet kræ-

ver at vi bruger faste uger eller faste dage til disse informationskampagner, således at børnene, medens de er små, kan tilføres den viden de har behov for, således at vi måske kan minimere antallet af dem der opsøger læge, i fremtiden.

Med hensyn til Demokraternes ordfører vil jeg lige, eftersom vedkommende har sagt at eftersom dem der er født derhjemme, ja at det er den det. Men vi kan ikke gøre som i Australien, fordi vi har stor mangel på jordemødre. Vi kan ikke sammenligne os med Australien. Vi er et yderdistrikt i globalt sammen. Hvis ikke tager et fly eller et skibs. De stiger bare ind i bilen, og tager til et sted hvor de kan føde 1-2-3. Så er vejret det andet, som er skyld i at vi ikke kan gøre det samme som i Australien.

Landsstyremedlemmet sagde, at de vil ikke fjerne lægenormeringerne. F.eks. i Qasigiannuguit er der en fast læge, som har været i mange år i Qasigiannuguit, vil blive tvunget til at flytte til en andet sted, hvis vi laver om på det. Også andre byer.

Og så den udmelding fra Siumut, men hensyn til de enkelte læger, så synes jeg det har sin rigtighed. Altså normeringerne vil blive flyttet til andre steder. Borgmestrene har i det seneste sagt, at vi ligesom er ved at komme ind i G-60 igen, og følte sig at vi ligesom er ved at koncentrere befolkningen, ved at fjerne lægestillingerne.

Men der er mig en glæde at kunne udtrykke mig her. Høringerne bliver spændende. Og så håber jeg, at samtlige relevante parter vil blive involveret i denne høring, så indenfor sundhedsvæsenet, således at vi ikke tager en central beslutning, således at vi også inddrager kysten. Og udvalget bliver også inddraget i arbejdet, således at vi kan ligesom også lade høre fra os, overfor Landstinget. Tak.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Næste er Jens Lars Fleischer, Siumut. Derefter Godmand Rasmussen, Atassut.

Jens Lars Fleischer, Siumuts ordfører.

Det bliver ganske kort. Som en tilføjelse, så føler jeg det glædeligt, at man i forbindelse med debatten af denne sundhedsvæsen, og det er redegørelse vedrørende forslag til reform af sundhedsvæsenets struktur, at vi kan få den debatteret. Men det er det man ikke kan komme uden om, der skal ske en omstrukturering. Der er tale om en redegørelse, og efterfølgende så vil der blive fremlagt et beslutningsforslag.

Grunden til at jeg kom op til talerstolen er, som jeg gerne vil nævne. Jeg skal prøve på at fatte mig i korthed.

Jeg er glade for Landsstyremedlemmets udmelding om, at man ikke har målsætning om at få nedlagt lægestillinger. Der er, når man ikke kommer fra en storby, og fra en by hvor der også er mange bygder, det er noget der er betryggende. Men når man så læser redegørelsen i mit indlæg, det har jeg fået citeret.

Det vil jeg lige citere, og jeg citerer endnu en gang, fordi det er ængsteligt, de nuværende 16 distrikt sygehuse vil naturligvis blive opretholdt og søgt udfyldt, hvis det er muligt. Det vil sige, at hvis det bliver umuligt, så kan vi ikke komme uden om, at vi skal få nedlagt lægestillingerne. Men jeg håber så på, ligesom Landsstyremedlemmet, at der vil ske en omstrukturering på det område.

Fordi selv om vi ikke er læger, og overhovedet ikke har kendskab til læger, men hvor der også er nogle udlændinge der er interesseret i vores land, f.eks. franskmænd og andre, der er interesseret i at blive ansat som læger her i landet, om hvordan man kan få struktureret lægebesættelserne. Det er noget som vi må få medtaget, i forbindelse med det videre arbejde.

Og jeg kan også konstatere, at man ikke kan komme uden om en omstrukturering. Og Landsstyremedlemmet sagde, at de tidligst kan fremlægge et beslutningsforslag, allertidligst til foråret 2008. Og vi holder så et forårsmøde, og det er hver sommer. Og i løbet en 1-årig periode, så vil man gennemføre sagen. Gad vide hvor stor, seriøs behandling vi kan færdiggøre i løbet af blot 1 år.

Fordi, som Mogens Kleist fra Kattusseqatigiit Partiiat har sagt, at i forbindelse med kommunesammenlægningerne, så har der været et ad hoc. udvalg, og Landsstyret der har været på besøg, og brugt en hel del tid til det. Og her vil man få omstruktureret sundhedsvæsenets strukturering i løbet af blot 1 år. Og der vil blive færdiggjort et meget omfattende arbejde i løbet af blot 1 år. Det er jeg meget interesseret i at finde ud af, hvilke metoder man vil bruge, for at kunne nå at udføre den meget store opgave.

Jeg håber så på, at man i forbindelse med det videre arbejde i sagen, og de spørgsmål jeg så har fremsat i forbindelse med ordførerindlægget, vil blive besvaret, fordi Landsstyremedlemmet fik besvaret en del af dem. Men det er vistnok ikke et af de vigtigste, med hensyn til ansættelser, og hvordan samarbejdet så er blevet udformet.

Og med hensyn til at lægeverdenen ikke kun er i Skandinavien, ikke kun i Danmark. Og jeg håber så på, at man i forbindelse med videreførelse af sagen, med hensyn til disse lande med læger, vil blive inddraget. Fordi i forbindelse med at vi kommer længere og mere ind i globaliseringen, så er der også flere og flere muligheder for os. Så er det jo ikke kun i Skandinavien og Danmark, hvor der er lægemangel, hvor vi også må følge med på andre områder.

Og i forbindelse med min fremlæggelse, så fik jeg ikke medtaget, som vi har drøftet i Siumut. Det er at vi her i vores land, grønlandere, i forbindelse med deres uddannelse til læger, at man så vidt muligt skal prøve på at gøre det attraktivt, og fortsætte med det. Fordi vi skal så vidt muligt åbne vej for, at vi selv har vores lokale læger. Og det er noget som Landstinget har kendskab til, at der er stort behov, og ikke mindst med hensyn til sygeplejersker og sundhedsplejersker. Det er sygeplejersker og sundhedsplejersker, der har jeg forstået hvilken forskel der er.

Men i forbindelse med at der sker en større uddannelse, og der sker en større kampagne, omkring at tage sådanne uddannelser. Man kan eventuelt gennemføre, ligesom forskellige virksomheder plejer at kunne gøre det i forskellige gymnasier, så kan sundhedsvæsenet gøre tilsvarende. Det er meget ønskeligt, at der sker en meget omhyggelig og seriøs ordning, som alle kan være tilfredse med.

Og fra Siumut ønsker vi, at det er mennesket der sættes i centrum. Og det er noget som vi værdsætter, og det skal man også huske på. Tak.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Næste taler er Godmand Rasmussen, Atassut. Derefter Astrid Fleischer Rex, Demokraterne.

Godmand Rasmussen, Atassuts ordfører.

Tak. Selv om Landsstyremedlemmet ligesom ikke er meget for vores indlæg, så synes jeg alligevel at vi har haft en meget god debat her i salen. Jeg må ligesom indrømme, altså overfor Landsstyremedlemmet, at vedkommende skal nærlæse vores indlæg, fordi hun så til allersidst i vores indlæg kan læse, hvordan vi har forstået punktet. Vi forstår det ikke som et beslutningsforslag. Vi har samme mening som andre partier. Så håber jeg, at vedkommende vil få tid til at læse det.

Ja, vi bliver også pålagt, eller ligesom påduttet at vi har forstået redegørelsen, som om man vil afskaffe lægestillinger. Det er vi meget fortørnede over. Jeg vil lige citere noget som Siumutpartiet har sagt.

... hvilke forventninger sundhedsvæsenet forventer at vi ikke længere har læger. Det er klarere end Atassuts udmelding. Det bliver ikke nævnt. I denne forbindelse vil jeg nævne, at det er mig en stor glæde, at vi ligesom kan tænke på andre læger fra andre lande, hvor man ligesom har ansat flere indiske læger i Danmark. Ja, i denne forbindelse skal vi tænke på, at det ikke kun er Skandinavien der er verden for os.

Så ved jeg heller ikke om jeg vil sige det, så har vi flere steder udenlandske læger. F.eks. så blev jeg ringet op fra Upernavik, der er to Jugoslaviske læger, som har været meget gode overfor befolkningen. Men i forbindelse med denne tilstrømning af læger, så har vores sundhedsvæsen ikke ligesom fremsat krav overfor dem. Det kan også medføre besparelser.

I den forbindelse bliver jeg nødt til at sige, at vi fra Atassut, den udmelding vi har fremsat med hensyn til et seminar, hvor Landsstyremedlemmet ligesom har misforstået vores udmelding, idet hun gentagne gange sagde seminar. Det vil jeg så lige citere igen.

Atassut finder det meget væsentligt, at befolkningen får den bedst mulige serviceydelse fra sundhedsvæsenet. Men det formål, så sigter vi derhen på, at der skal ske, at de kan indgå forlig om de lovgivningsmæssige, økonomiske og ressourcemæssige rammer for sundhedsvæsenet. Det er det, vi har bedt om fra Atassut med sundhedsforlig.

Men for ikke at bruge mere tid på det så må vi sige, at når vi generelt ser på redegørelsen, den indeholder mange gode ting. Og det vil vi være med til fra Atassut.

Der er flere forskellige, mange positive skridt der ligesom kan tages. Vi skal være med i arbejdet.

Vi er godt klar over i Atassut, at det er en redegørelse om forslag til reform af sundhedsvæsenets struktur, og at vi ikke ønsker at der sker en afskåret lægenormering. Altså lægestandens antal bliver det samme, det er det der er umisforståeligt.

Og så i det gamle udvalg om sundhedsvæsenet, så har vi fået en udmelding om det samme. Derfor er det ikke noget nyt for os.

Og jeg vil benytte lejligheden. Så vi jeg bede Landsstyremedlemmet om at, med hensyn til distrikterne i Nordgrønland, i Sydgrønland, om sundhedsvæsenet stadigvæk fastholder, ligesom har syd- og nordregioner i sundhedsvæsenet. Om det så ligesom ikke er gået fra denne tanke. Det vil jeg meget gerne have en redegørelse om. Vi har ikke set noget om denne her plan erindret.

I den forbindelse vil jeg også sige, at vi med glæde har overtaget vore opgaver i punktet, og må tilbagevise at vi har misforstået noget. Ja, vores ret til at...

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Stillingtagen ligesom andre partier, så skal et enkelt menneske mistænkeliggøre det. Og dernæst er det Astrid Fleischer Rex, Demokraterne og efterfølgende Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit.

Astrid Fleischer Rex, Demokraternes ordfører.

Først tak til landsstyremedlemmets klare besvarelse omkring vore mange spørgsmål eller største-delen af vore kommende spørgsmål blev besvaret.

Først er vi glade for med hensyn til anskaffelse af læger fra Polen, og det er så hvad jeg har hørt. Og det ville vi også være parate til at samarbejde om fra vores side. Du sagde, at der kun er tale om en redegørelse og så de høringer som vi ellers har ønsket. Der ville så blive gennemført høring efterfølgende.

Men fra Demokraterne mener vi, at selvom der kun tale om en redegørelse at vort land og hvor de afgørende for vort liv og derfor burde vi ellers have gennemført høringer, selvom der kun er tale om en redegørelse, således at vi kunne have løst de fejltagelser som vi efterfølgende ville kunne tage.

Jeg stillede spørgsmål om vi fortsat skal have et samarbejde med Pituffik og Island og få dem mere uddybet og mere udviklet. Jeg siger tak for, at man allerede har tænkt på disse steder. Fordi de er ikke blevet nævnt i redegørelsen, det er derfor jeg har spurgt om dem.

Ja, telemedicin er i rivende udvikling, og det er også glædeligt og det er gavnligt. Og den er også meget meget dyr. Og den er meget dyr og i forbindelse med det gavnlige, og vi kan ellers få den balanceret i fremtiden. Men gad vide, de midler der skal afsættes til telemedicin, hvor de ville blive taget. Det er ikke sådan, at vi er imod for telemedicin fra Demokraternes side. Vi er overhovedet ikke imod, men det er de kommende udgifter, der ville blive brugt. Fordi vi kan risikere at I kan tage midlerne fra andre steder i sundhedsvæsenet.

For vores forslag om, at nogle læger kan arbejde, hvor det skal først kunne betale. Og det der vedrører tandlæger og for eksempel chefdistriktstandlæger ikke længere udfører administrative opgaver og udfører og bruger deres uddannelse, det ville jeg gerne have besvarelse om end skriftligt.

Og i forbindelse med chefdistriktstandlæger, så har vi overvejelser på i Demokraterne, at man for eksempel i Danmark med hensyn til det kan få oprettet en sygesikring?? som man har brugt i Danmark. Det kan ikke være helt tilsvarende, men der er sådan nogen overvejelser vi har.

Og med hensyn til at der skal bestilles helikopter som for eksempel i Nanortalik, fordi det er meget meget yderdistrikt og Qaanaaq er yderdistrikt, men den kan ty til Thule Air Base eller Pituffik. Og kan vi så have en fast helikopterbemanning i Nanortalik, eller hvad ville der ske i fremtiden?

Og med hensyn til Kattusseqatigiit Partiiats ordfører, så er det til Mogens Kleist, så skal jeg udtale, at med hensyn til jordemødre og mit forslag der vedrøre punkt 98. Når vi er færdige med den eller måske eventuelt som det første punkt til dagsordenen, de hænger også sammen med jeres eget partis forslag, punkt 72. Jeg håber så på, at du så har læst dette, hvorfor jeg har udtalt mig som sådan. Fordi jeg er vidende om, at vi fik det i forgårs og vi har ikke kunnet læse samtlige materialer.

Og med hensyn til masteruddannelsen af sygeplejerske, at man får den uddybet på en eller anden måde, og den så bliver seriøst behandlet. Og den udmelding fra Landsstyret, det har jeg været meget glad for. Det er foreløbig det.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Vi siger tak og den næste er Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiit og efterfølgende Vittus Mikael- sen, Siumut.

Juliane Henningsen, Inuit Ataqatigiits ordfører.

Tak. Og den redegørelse der blev fremlagt fra Landsstyret, det er meget forståeligt, og jeg kan forstå, at flertallet kan være enige i, og kan videreføre den. Fordi der blev sagt, at der skal ske en omstrukturering, og det kan man ikke komme udenom.

Og med hensyn til at dette stykke arbejde, det kan ses som en beredskabsplan. Og med hensyn til Atassuts ordfører Godmand Rasmussen sagde, at det er ligesom vi mangler initiativer, ja det vi mangler af initiativer ud fra det stade vi har, så er der taget et skridt, og hvis vi blot står stille, så ville vi på et eller andet tidspunkt finde ud af, at vi ikke længere kan tage skridtet, og placeret på det rigtige sted, hvor vi ikke længere kan være medansvarlige.

Man satte spørgsmålstejn ved med hensyn til den sygeplejerske, om man blot kan overgive dem ansvaret uden at få dem videreuddannet. Det er noget, som vi har påpeget fra Inuit Ataqatigiit. Det er først i forbindelse med opkvalificering af deres uddannelser, at vi kan give det et ansvar efterfølgende. Og det man blev enige om, det er at man ikke kun fokusere på Skandinavien men også på udlandet, og så kan man forestille sig, at vi kan opnå noget meget bedre.

Jeg mener, at det er noget som partierne er blevet enige om, og at så Landsstyret så får nogen grundlag til at kunne en videregående arbejde.

Også spørgsmålet fra Siumuts ordfører Jens Lars Fleischer fra Siumut, fra hvornår og hvor længe, når man ikke længere har nogen læger, og hvornår denne vision så ville blive en realitet. Det er et meget vigtigt spørgsmål. Og så i det videre arbejde fra landsstyremedlemmet, så må hun få den vurderet eller revurderet. Det mener vi.

Og i Landsstyrets svarnotat, så sagde hun meget klart, at man mener, at de afsatte midler til ud- dannelsen, som vi synes ikke er nok, og at de så ville blive revurderet, det er vi også tilfredse med.

Så længe redegørelsen ser sådan ud, og ud fra partiernes indstillinger og når Landsstyret har fået udarbejdet et forslag, og med hensyn til at der skal gennemføres høringer, det er vi tilfredse med fra Inuit Ataqatigiit.

Og i forbindelse med, at det er meget vigtigt med redegørelsen og de ansatte, og personalet i sundhedsvæsenet, hvor de i samarbejde med Landsstyret og deres konklusion. Det er ud fra de vi har en debat.

Og i forbindelse med vores ordførerindlæg fra Inuit Ataqatigiit, det er så noget som vi meget klart har påpeget, at de små steder i små byer med mange bygder ville pludselig komme til at mangle en læge i fremtiden. Hvad for nogen initiativer og planlægninger man har i fremtiden? Man må sikre, at der til stadighed er ansat læge på disse steder. Man kan eventuelt få det løst, at man for eksempel i Nordgrønland, så regner man med, at der ville være 11 læger.

Og hvis en by kommer til at mangle en læge, og så er det jo så disse distrikter som man eventuelt kan sørge for, og hvor de skifter til at kunne sørge for en lægebetjening af den by, hvor der er lægemangel. Det ville være mest betryggende og den bedst mulige ordning.

Vi har allerede sagt fra Inuit Ataqatigiit at vi fuldt ud støtter telemedicinudviklingen og udbygningen. Og i denne forbindelse er det vigtigt, at i forbindelse med vores uddannelsesniveau og vores geografiske placering, det er noget som vi må efterlyse uanset om der er tale om Alaska eller Canada, men det vigtigste for os, det er at vi opnår noget, der er bedst egnet for vort land.

Det er helt sikkert, at der bliver fremlagt en hel masse spørgsmål og at de så bliver seriøst vurderet løbende og videreføres. Det er noget som vi værdsætter fra Inuit Ataqatigiits side. Og derfor om man har en tidsplan med hensyn til det videre arbejde. Det ville være afgørende af opgavens omfang, men det vigtigste er, at det bliver udført. Tak.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Og så er det Vittus Mikaelen, Siumut og efterfølgende Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit.

Vittus Mikaelen, Siumut.

Ja tak. Først med hensyn til det som vi debatterer nu. Uanset hvor vigtigt det er i fremtiden, og ud fra det jeg kan forstå, så vi tager lige partierne væk, og hvor vi er landstingsmedlemmer hellere må være fælles om dem, og jeg er mere ?? det er ikke det, vi skal være ude efter.

Jeg mener, at det er meget omfattende opgave, som vi skal have løst. Og Landsstyret i sit andet svar, så brugte hun ordet, hvad så, når vi bliver udelukket? Hvad skal vi så gøre videre? Her er der tale om vikarbureauer som vi bruger i stort omfang fra Danmark. Og hvis de udelukker med hensyn til arbejdet i Grønland, hvad skal vi så gøre?

Det er så i redegørelsen, hvor vi har sagt at ud fra krav i Skandinavien, så skal man kunne arbejde i sundhedsvæsenet ud fra de krav, der er stillet i Skandinavien. Og med hensyn til det som vi skal prøve på at ordne og se at få de ændret.

I dag er der tre forskellige tilsvarende opgaver i Grønland. Det er at vi os borgere som kun udelukkende kun flyver med fly, det er det samme for de læger. Og det tilsvarende er opgaver, det er så politiets arbejde i Grønland. Det er næsten ens. Der er nogen mennesker der arbejder alvorligt. Og det er med hensyn til disse to ting, jeg har nævnt i dag, det er piloter i Grønland, og når vi ser på dem. Og når vi ser på politistanden i Grønland, så er der ikke nogen, der råber op om problemerne i dag. Hvorfor?

Fordi nu er vi meget ængstelige med hensyn til sundhedsvæsenet og siger, at det blev nævnt, at det kan gå meget meget galt meget hurtigt. Der er om få år, så har man opnået en hel masse mål som man har sat, og nu snakker man alvorligt. Det er noget meget tanker man gør i yderdistrikterne. Og heller ikke kun i yderdistrikterne, men vi er vidende om, hvilke byer, der i fremtiden ville komme til at mangle læger.

Det er derfor, at når vi ser på det, og ud fra de erfaringer som vi plejer at bruge, når vi rejser fra langt væk fra, og når vi så bruger sådanne tilsvarende. Og fra 1970'erne til og med 1999, så er det fly der kan lande på vores landingsbaner uden at være afhængige af vejrlige, for eksempel til Kulusuk, Tasiilaq.

Og lige ved årsskiftet, så har vi set, at der er et fly der fløj i, der var samtlige besætningsmedlemmer som er grønlandere og som man er meget stolte af. Og i dag i vores stude, og nu netop på de landingsbaner, så er det nogen udenlandske som ikke kan lande og flyve. Men dem fra Air Greenland kan både lande og lette ifølge deres planlægning. Det er så dette direktorat som har gennemført denne uddannelse. Og uddannelsesdirektoratet har bestemt, hvor stor en uddannelsesløn de skal have i forbindelse med deres uddannelse.

Og derudover for et par år siden, der er politiuddannelsen som Danmark har ansvaret for uddannelsen af politiet, så har man lavet en forhandling og fået løst uddannelsen i Grønland og løst deres lønninger, for dem der ville arbejde som uddannelse i politiet. Og hvis de skal være færdige så er det 70-75% af den kommende løn de ville modtage i løbet af den fireårige uddannelse. Og når de er færdige med sin fireårige uddannelse, så er det ikke kun 25 % forhøjelse de har. Og derfor indtil dato, så har man ikke nogen problemer med, at kunne ansætte lokale politifolk.

Og i dag i sundhedsvæsenet med hensyn til læger og derudover sygeplejerske og uddannelsen af sundhedspersonale, i hvor stort omfang er den så attraktiv med hensyn til den økonomi man kan få under uddannelsen? Der er ikke noget, som ikke kan være glædeligt. Fordi det er meget godt at kunne have en anden uddannelse til politiker eller lignende, fordi når man under uddannelsen ikke har så mange lommepenge, så er det ikke så attraktivt. Og det er derfor fra vores side, som vores ordførerindlæg fra Siumut sagde, at de afsatte midler til uddannelse, den skal Landsstyremedlemmet være mere opmærksomme på, og det har vi så hørt. Men vi må gå videre, det er blot en tilføjelse med hensyn til aflønning under uddannelse. Det er det, der også trænger til at blive undersøgt, og som er meget interessante.

Derfor med de allerede indhøstede erfaringer og på baggrund af det, så med hensyn til den regionsvise politi, den er blevet tilrettelagt. Men det man kan være bange for med hensyn til læger, om hvordan de så kan være. For eksempel når vi ser på Tasiilaq og Ittoqqortoormiit så er politiet tilrettelagt sådan, så er politiet alene placeret i Tasiilaq og vedkommende har så besluttet, at der skal være nogen vagtskifte eller en form for vagtskifte med en ubegrænset ophold i Ittoqqortoormiit. Det er sådan noget, at man for eksempel enkelte steder i Nordgrønland og yderdistrikterne ville man lave sådan en tilsvarende ordning i sundhedsvæsenet. Og hvis man kan lave en sådan tilsvarende ordning, så kan vi ellers opnå sådan noget, og det ville være meget bedre end ikke at have noget.

Det er med hensyn til at man akut kan komme til at mangle læger, hvor man kan så være forbedret, og hvor man så har en sådan slags ordning af læger.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Og nu er det Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit og efterfølgende landsstyremedlemmet for sundhed og miljø.

Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit.

Tak. Da dette debatoplæg kom frem blev det meget modtaget blandt befolkningen. Det er der ikke nogen problemer i, da det er deres liv, det drejer sig om. At være bange for at have mistet en læge i deres byer, hvis de har forstået det på den måde, så er det jo ikke nogen forbavelse. Hvis man har kigget på den fremlæggelse, så kan man se på, hvad det er formålet med denne er.

Hvis man skal tænke på den tale om, at man ville afskaffe læger, kan jeg se, at lægesituationen ville blive bedre i fremtiden end nu. Hvis vi ser på redegørelsen side 12, hvis I kigger på Grøn-

land der, der kan man se, hvor mange læger der er. Og hvis man tænker på kommunesammensætningen, så kan den store kommune i Nordgrønland have 16 læger, midtkommunen 16. Nuuk og Ittoqqortoormiit 15, Sydgrønland ville have 7 læger.

De 7 distrikter ville kunne arbejde for, at lægerne kan skifte vagt, således at lægearbejdet ville blive bedre. Formålene med læger og andre arbejdende indenfor sundhedssektoren ville kunne arbejde med deres uddannelse på de steder, de bliver ansat.

Selvfølgelig ville vi uanset hvor vi er blevet uddannet, hvis vi arbejder for det vi uddannes til, altså hvis vi ikke arbejder i forhold til den uddannelse vi har lavet, så kan vi ikke videreudvikle os. Hvis man ikke taler sammen med en som er lige uddannet på lige fod, så kan man også se, at udviklingen bliver mindre. Og det ville være meget krævende, at kunne tale sammen med en som er uddannet på samme. Og det er denne, der er fremkommet med i redegørelsen.

Hvis man samler de samme uddannelser på et centralt sted, så kan det også blive mere attraktivt, men det kan også godt være, at vi har 45 læger. I dag er der kun 13 fastboende læger i Grønland. Det er meget spændende hvad denne reform ville kunne følge, hvis man nu tænker på de 13, fra 13 til 45 forskellen på det, og så ville man kunne opnå minimalisering af vikarer, og derved kunne man også kunne spare på økonomien.

I det der kan man også lave en ordning, hvor lægerne ville kunne i deres eget distrikter rejse mellem byerne. Jeg håber, at jeg har forstået det rigtigt. Jeg har forstået den redegørelse sådan.

Også med hensyn til sygeplejeuddannelsen. Der er forståeligt at sygeplejerskerne har reageret sådan. Det er ikke forbavsende at de reagere sådan. Sygeplejerskerne er ikke vandt til arbejde som læger, og det er de ikke uddannet til. Det er uddannet til at sige nej til lægens arbejde. Der ville være en meget stor kulturændring i dette.

Man skal forberede sygeplejerskerne til dette arbejde fra starten arbejdet. Hvis man har været færdig uddannet sygeplejerske i et år, det kan man også tænke på, hvordan og hvorledes det ville gå med videreuddannelse. Det kan tænkes, at man kan sige, at det ville tage et år eller to år.

For eksempel hvis man kommer til at operere eller hvis der sker en ulykke i en bygd eller et skyderi eller vold mod andre mennesker, hvis der sker pludselige ting, hvad skal man så gøre, det skal personalet være forberedt på. Dette ville man kunne forberede i længere tid.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Og den næste taler er landsstyremedlemmet for sundhed og miljø. Og jeg skal sige, at vi har sidste punkt under behandling denne dag.

Agathe Fontain, Landsstyremedlem for Sundhed og Miljø, Inuit Ataqatigiit.

Tak.

For det første kan jeg sige, at med hensyn til ansættelse af udefrakommende læger eller udenlandske læger, vi har et meget effektivt system. Vi har en fransk læge i Uummannaq for eksempel. Det er det der er ønsket, og den pågår. Så synes jeg også, at jeg har indset, at Landstinget har samme ønsker med hensyn til fremtidige ansættelser.

Mogens Kleist, Kattusseqatigiit Partiiat har været inde på. Jeg har haft et møde med KANUKOKA, hvor KANUKOKA fik indblik i, hvilke planer vi har. Idet KANUKOKA ellers

fremsat et ønske om, at vi i første omgang skal høre kommunerne, før vi hører Landstinget.

Men jeg har fundet det væsentligt at de første instans i høringen skal være landstingsmedlemmerne og efterfølgende så kan vi så fortsætte med høringen.

Så er det Peqqissaasut Kattuffiat, som jeg har afholdt med efter deres eget ønske, og hvor de så fik samme informationer, og hvor de så får en lovning om, at de bliver hørt.

Med hensyn til forebyggelsesarbejdet, hvor vi skal øge indsatsen, det er meget væsentligt. Det kan ikke undgå. Det er ikke ud fra den tomme luft vi har taget Inuuneritta, når vi så har kendskab til vores sundhedstilstand og hvilke behov der ville være i fremtiden. At når vi har kendskab til disse, så er det en del af disse forhold, at vi har Inuuneritta i dag, altså folkesundhedsprogrammet.

Siumuts ordfører fremsatte et spørgsmål om for eksempel hvor man Kattusseqatigiit Partiat, hvor man tog Qasigiannguit som et eksempel. Disse forhold skal vi så vidt muligt undgå.

En læge som har været i Qaanaaq i mange år, da han gik på pension, så havde vi ikke nogen, der kan fremskaffe. Det samme kan gøre sig gældende i Qasigiannguit. Det er en rigtig Qasigiarmioq som er lægen, hvis altså det samme gør sig gældende i Qasigiannguit, så må vi ligesom være klar til at tage et initiativ. Det er også den hensigt med hensyn til reformarbejdet, således at vi har en plan klar. Det er ikke hensigten at det skal fratages deres ret til en læge, så skal vi være klar med et eller andet sundhedsdistrikt som så kan overtage opgaverne, hvor vi så kan bruge telemedicin i forbindelse med lægetilsyn. Disse eksempler er meget klar hvilke situationer vi kan komme ud i.

Hvis vi altså ikke laver en planlægning, hvor vi så ikke har nogen læge, så kommer vi i en meget alvorlig situation.

Så er det Siumuts ordfører som kom herop anden gang, at man ville fremlægge i forhold til næste år, men hvis høringen bliver så omfattende så kan jeg ikke love jer, det er bare en hensigt, at vi kan fremsætte et beslutningsforslag til foråret. Men det er så uvist om vi så kan nå det.

Men det mest risikable med mig som landsstyremedlem det er, hvis altså at problemerne eskalere og vi har arbejdet meget langsomt, det er det man kan frygte. Derfor er det nødvendigt, at vi ligesom arbejder hurtigt.

Men jeg skal blot ønske, at Landsstyret har et nært samarbejde med sundhedsudvalget fordi det drejer sig om et meget omfattende arbejde med hensyn til udarbejdelsen af dette forslag. Derfor under høringsprocessen, så kan vi så optage et samarbejde med sundhedsudvalget, det ville...

...vigtigt.

Og det er også mig en glæde, at vi kan komme i forståelse med hinanden, altså med Atassut. Jeg troede ellers, at de har forstået det således, at det drejer sig om et beslutningsforslag. Men nu er vi kommet over det, og med hensyn til høringsprocessen så har I også et medlem i udvalget, og vi ser frem til et godt samarbejde.

Demokraternes kritisering af høringsprocessen, ja det er måske ikke jer, der skal have været de første, men jeg har fundet det væsentlig, at det landstingsmedlemmerne der skal høres først i første omgang. Men det er ikke sådan, at vi ville udelukke andre høringsparter.

Med hensyn til betaling for forskellig medicin, det kan vi altid snakke om. Men hvis det drejer sig om et større beløb, og hvis vi skal have indtjeningen på dette område, så ville det blive meget omfattende. Så kan der ikke blive tale om udelukkende medicin, men hvor også tandbehandling kommer til at koste noget. Altså under tidligere debatter, så har vi ligesom fundet frem til, at det er udelukkende administrationen der kan dækkes af disse indkomster.

Med hensyn til helikopterbetjening, det er Narsarsuaq der er hovedbasen.

Og så er det Inuit Ataqatigiit Juliane Henningsen har været inde på hvad angår de mindre byer med mange bygder, om at vi ikke skal glemme disse. Når så høringen er indkommet, så kan vi derefter vurdere hvorledes vi kan placere disse steder i den videre proces.

Under høringen så er det meget nødvendigt at analysere de forskellige indkomne høringssvar. Efter høringen så kan det dog godt blive, at vi får et andet resultat. I denne forbindelse så ville den økonomiske situation være meget afgørende også fordi vores udgifter i sundhedsvæsenet er ligesom stigende og vi lige som er blevet påført flere og flere opgaver. Man kan godt sige, at det er kun økonomien der den begrænsende faktor, hvis vi pludselig får 2 milliarder til rådighed, så kan vi også udvide vores aktiviteter derefter med hensyn til besættelse af de forskellige stillinger. Det er altså økonomien der sætter begrænsninger med hensyn til ansættelse af personer.

Vittus Mikaelson har været inde på, at den dag hvor vi ikke længere kan få læger. Ja med hensyn til de såkaldte limousinevikarer det er meget dyrt. I de skandinaviske lande foregår det således i dag, at nyuddannede de rejser meget indbyrdes, altså imellem Norge, Sverige og Danmark, hvor de så er ansat som vikarer. Ja det har en meget hurtig påvirkning for landet her. Det kan da godt være, at vi ligesom kom til at mangle den slags læger, det er derfor, at vi ligesom skal lave en hurtig proces, og så igangsætte uddannelserne, det finder jeg meget vigtigt.

Så er det de Olga Poulsen Berthelsen, hende takker jeg for, at ud fra sin faglige viden ligesom kan gøre os bekendt med forskellige ting. Ja, det er også naturligt, at man ligesom forsvare sit eget fag. Så er det så faglige kvalifikationer, som gør sig i forbindelse med disse videre vurderinger. Jeg siger tak for dine bemærkninger, og herved kan jeg så høre, at vores behov er blevet forstået meget bedre indenfor sundhedsvæsenet med generelle bemærkninger fra partierne, det tager vi med hjem, og så analysere dem. At jeg ligesom har undladt her fra denne talerstol, så kan vi også viderevurdere disse og så indgå i den videre høring. Hvis jeg ikke har kommenteret samtlige indlæg, så kan de så blive taget op i den videre proces blandt andet i arbejdsgruppen.

Jeg siger tak for denne gang.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Som sidste taler, det er Mogens Kleist, Kattusseqatigiit Partiiat som har markeret, og han har to minutter til rådighed. Og forinden skal jeg lige gøre opmærksom på, at det mennesker som ikke befinder sig her i salen, skal omtales korrekt, selvom de har været læger i mange år.

Mogens Kleist, Kattusseqatigiit Partiiats ordfører.

Til landsstyremedlemmet for sundhedsvæsenet, at med hensyn til de vikarer i fremtiden, og hvis de så ikke kan komme hertil, så skal vi være forberedt.

Jeg mener, at embedsmændene må få det undersøgt. Vi skal ikke lade den vente, der skal allerede laves undersøgelserne, så skal beslutningstagerne tage beslutningerne. Og hvis der sker sådan

noget pludseligt, at vi så kan have en plan klar. Jeg mener, at det er vigtigt.

Og jeg mener, at det som Olga Poulsen Berthelsen sagde, at med hensyn til lægedistrikter og de forskellige sygeplejerske, det er i orden, at hun kan snakke om disse på nuværende tidspunkt, men der er tale om en redegørelse. Der er ikke tale om. Når beslutningsforslaget kommer, så er det de forskellige embedsmænd og når de har fremlagt noget, og når den så har været seriøst behandlet, så ville det være bedre, hvis vi tager nogen ud fra luften. Lad de og de embedsmænd der skal lave disse undersøgelser, lad os få dem afventet. Når vi så har fået beslutningsforslaget, så skal vi nok få den debatteret her.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.
Og så er det for en kort bemærkning Olga Poulsen Berthelsen fra Inuit Ataqatigiit.

Olga Poulsen Berthelsen, Inuit Ataqatigiit.

Ja tak. Det er til seneste ordfører, at jeg snakker ud fra luften. Det er det som jeg gerne ville reagere på. Jeg snakker ikke ud fra luften. Jeg har læst redegørelsen tre gange, og det er ud fra denne redegørelse jeg taler og udtaler mig fra denne talerstol.

Og jeg har også fremsat mine fremtidsvisioner.

Jørgen Wæver Johansen, suppleant for Landstingets Formandskab, Siumut.

Jeg siger tak, det er altså den præcisering, som vi afslutter med i dag. Og dermed er dagsordenspunkt 47 redegørelse om forslag til reform af sundhedsvæsenets struktur. Og den debat, der har været gennemført, den stopper her. Og næste punkt 98 og punkt 72 og 70 og når afstemningerne har været, ikke i morgen men på fredag, så ville de blive gennemført som de første punkter. Landstinget holder det næste møde på fredag den 19 april, og starter kl. 10 her i salen.

Tak for i dag.